

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər

"Piyada vurulmasında
sürücü həmişə
günahkar deyil" -
hüquqşünas rəyi

yazısı səh.14-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 8 avqust 2023-cü il Çərşənbə axşamı № 136 (8272) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

**Paşinyan öz xalqını sülhə
hazırlaya bilmir: istəmir, yoxsa...
- "müharibə qapıdadır" iddiası**

Politoloq: "Erməni
cəmiyyəti sülhə
onsuz da razı
olmayacaq,
amma..."

yazısı səh.3-də

**Türkiyə hökuməti
Azərbaycan-Ermənistan
normallaşma prosesini
müzakirə etdi**

yazısı səh.5-də

**Füzuli şəhərinə qayıdışa start
verilir, 800 ailə...**

yazısı səh.4-də

**Ermənistan sərhəddə ABS puluna zavod
tikməkdən vaz keçir - Bakının tələbi...**

yazısı səh.9-də

**Qubad İbadoğlunun həyatına
təhlükə var? - ev dustaqlığını
mümkün edən hallar**

yazısı səh.4-də

**Azərbaycan-Özbəkistan
müttəfiqlik yolunda - rəylər**

yazısı səh.12-də

**Neft bazarının halı və
Rusiyanın "fədakarlığı" - təhlil**

yazısı səh.10-də

**Turizm bölgələrimizdə
sürüşmə təhlükəsi**

yazısı səh.15-də

**BMT və BQKK 4000
azərbaycanlının taleyi ilə
nə zaman maraqlanacaq? - tələb**

yazısı səh.6-də

**Parklanmanın başlandığını təsdiq
etməyənlər cərimələnəcək**

yazısı səh.14-də

İRƏVAN VƏ SEPARATÇILAR MÜHARİBƏNİ SEÇİR - BAKİ İSƏ NƏYİ NƏ VAXT EDƏCƏYİNİ BİLİR!

Paşinyan Köçəryan-Sərkisyan yoluna qayıdır;
Ermənistan "Spayka" TIR-ları kimi dalanda, xuntaçılar
da 80-ci illərdə ilişib qalıb; kapitulyant ölkə üçün sonrakı
sülh sənədi əvvəlkindən daha ağır olacaq, çünki...

yazısı səh.8-də

**"Gördülər ki, yalanlarına qol qoymuram, dirnaqlarımı
kəlbətinlə dartıb çıxartdılar" - "Tərtər işi"ndə istintaq ifadəsi**

Hikmət Həsənov "vətən xaini" etməyə çalışdığı qəhrəman
kəşfiyyatçını sonradan evinə çağırıb, susmasını tələb edib;
Nəcməddin Sadıkovun bacısı oğlu isə həbsdən buraxılan kimi Elmar
Allahverdiyevi növbəti dəfə şərəlməyə cəhd edib

yazısı səh.7-də

**Qabil Hüseynli:
"Rusiya
münasibətlərin
tənzimlənməsi
üçün daşı daş
üstünə qoymayıb"**

yazısı səh.11-də

**Hakan
Fidandan sərt
açıqlama: "Bu,
strateji
korluqdur!"**

yazısı səh.5-də

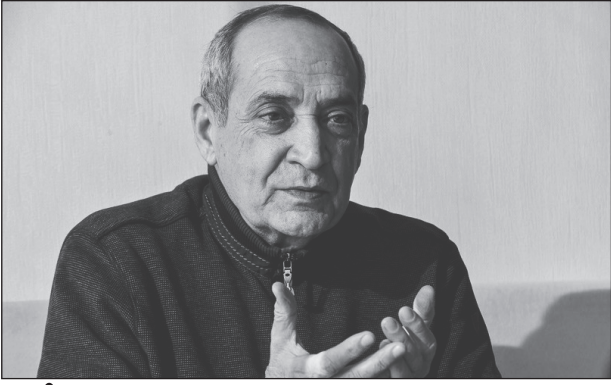

**Azərbaycanın
böyük dostuna
haqsız cəza -
Xanın hakimiyyətə
dönüşü
mümkündürmü...**

yazısı səh.13-də

yazısı səh.8-də

yazısı səh.7-də

“İstiqlal” ordenli Rasim Balayev: “Bundan sonra özümə arzulayıram ki...”

Xalq artisti Rasim Balayev Azərbaycan mədəniyyətinin inkişafında böyük xidmətlərinə görə Prezident tərəfindən “İstiqlal” ordeni ilə təltif olunub.

Qeyd edək ki, avqustun 8-də Xalq artistinin 75 yaşı tamam olur.

Rasim Balayev öz təəssüratlarını Musavat.com-la bölüşüb:

“Əməyimə, zəhmətimə diqqət etdiyinə görə Prezidentimlə çox təşəkkür edirəm. O ki bu qədər çətin siyasi işlərinin arasında məni diqqətdə saxlayıb, dəyər verib, ona təşəkkür edirəm. Bu mənim üçün böyük mükafatdır.

O ki qaldı 75 yaşında özümə nə arzulamağıma, arzu edirəm ki, Allah bundan sonra nə qədər ömür veribse, onu sağlam yaşayım”.

❑ **Xalida GƏRAY,**
Musavat.com

Azərbaycanda bu avtomobillər bahalaşdı

Loqistika şirkətlərinin xidmətlərinin bahalaşması səbəbindən Azərbaycana yeni idxal olunan avtomobillərin dəyəri artıb.

Bunu “Report”-a açıqlamasında nəqliyyat üzrə ekspert El-dəniz Cəfərov bildirib.

“Avtomobil istehsalçıları qiymət artımını daşıma xərclərinin yüksəlməsi və ehtiyat hissələrinin bahalaşması ilə əlaqələndirirlər. Avtomobil bazarında bu gün fəallıq azalıb, “ikinci əl” maşın bazarında 2-3 ay əvvəlki vəziyyətlə müqayisədə qiymətlər stabildir. Bazarda yeni avtomobillər arasında daha çox “Crossover” və “Mini Crossover”lərə üstünlük verilir. “İkinci əl” avtomobil bazarında isə hazırda daha çox satılan sedan seqmentində olan 1500 - 2000 kubsantimetr mühərrik həcmli avtomobillərdir”.

Azərbaycan Avtomobil Dilerləri Assosiasiyasının icraçı direktoru Eyyub Əliyev “Report”-a bildirib ki, avtomobil bazarında durğunluğun əsas səbəbi istehsalçı şirkətlərin tələbi qarşılaya bilməməsidir, nəticədə isə alıcıların seçimi məhduddur:

“Ölkədə tələb var, amma istehsalçı zavodlar yerli dilerləri avtomobillə təmin edə bilmirlər. Pandemiyaadan sonra yaranan bu vəziyyət hələ də davam edir. Hibrid avtomobillərə qiymət qədər tələb var, sadəcə, ölkəyə məhdud sayda göndərilir. Təklif az olduğu üçün də bu modeli almaq istəyən alıcılar gözləmək məcburiyyətində qalırlar”.

E.Əliyev bazara yeni idxal olunan avtomobillərin bahalaşmasını istehsalçı tərəfindən qiymətlərin artırılması, gömrük və logistika xərclərinin yüksəlməsi ilə əsaslandırır:

“Logistika xərclərinin az qala hər ay artması bazardakı qiymətlərə təsir edir. Amma bəzi rəsmi dilerlər öz marjalarını azaldaraq avtomobillərin qiymətini stabil saxlamağa çalışırlar”.

Onun sözlərinə görə, hazırda Azərbaycanda “ikinci əl” avtomobillər utilitizasiya rüsumundan asılıdır: “İkinci əl” bazarında ki durğunluğun bir səbəbi də ölkədə köhnə avtomobillərin utilitizasiya ilə bağlı prosesin aktuallaşması və utilitizasiya haqqında qanunun parlamentdə müzakirəyə çıxarılmasıdır. “İkinci əl” avtomobil almaq istəyən vətəndaşlar hələlik bu barədə veriləcək yekun qərarı gözləyirlər”.

Ekspert ümid edir ki, yaxın illərdə Azərbaycanda istehsal tarixi köhnə avtomobillərin üçüncü ölkələrə satışı təşkil olunacaq: “Biz Azərbaycan Avtomobil Dilerləri Assosiasiyası olaraq bu məsələ ilə bağlı hökumət üçün bir layihə üzərində işləyirik. Hazırda Azərbaycanın avtomobil parkının çox hissəsi köhnə avtomobillərdən ibarət olduğu üçün yenilənməyə çox ehtiyac var”.

Nazim Sabiroğlu “Yeni Müsavat” qəzetinin baş redaktoru təyin olundu

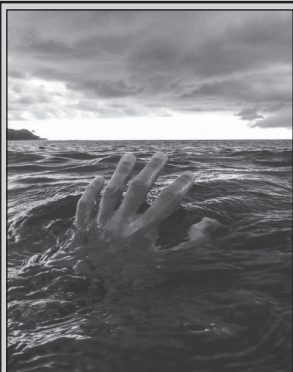

“Yeni Müsavat” qəzetinin redaktoru Nazim Sabiroğlu bu gündən etibarən qəzetin baş redaktoru təyin olunub.

Musavat.com xəbər verir ki, bu barədə Yeni Müsavat Media Qrupunun rəhbəri Rauf Arifoğlu müvafiq əmr imzalayıb.

Nazim Sabiroğlu 1971-ci ildə Şuşada doğulub, 23 ildir “Yeni Müsavat” qəzetində çalışır.

❑ **Musavat.com**

Dənizdə boğulan 3 nəfərdən ikisi xilas edilib

Lənkəranda dənizdə batan 3 nəfərdən ikisi xilas edilib.

APA tps://apa.az/-nın Cənub bürosunun verdiyi xəbərə görə, Lənkəran rayonunun Sütəmurdov kəndində nəzarətsiz ərazidə 3 nəfərin batması barədə Fövqəladə Hallar Nazirliyinə (FHN) məlumat daxil olub.

Xilasedicilər cəlb olunub. Görülən tədbirlər nəticəsində Lerik rayon Am-bu kənd sakinləri 16 yaşlı Asiman Quluzadə və 22 yaşlı Sadiq Cavad oğlu Rıfullayev xilas edilərək aidiyyəti üzrə təhvil veriliblər.

Hazırda üçüncü şəxsin - Lerik rayonunun Birkəndül kənd sakinini İsa Teyyub oğlu Əliyevin axtarışları davam etdirilir.

Azad olunmuş ərazilərdə daha 224 mina aşkarlanıb

İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə Azərbaycan Respublikasının Minatəmizləmə Agentliyi (ANAMA) tərəfindən icra olunan əməliyyatlar barədə həftəlik məlumat (31.07.2023 - 06.08.2023) açıqlanıb.

ANAMA-dan APA tps://apa.az/-ya verilən xəbərə görə, Tərtər, Ağdam, Laçın, Füzuli, Şuşa, Kəlbəcər, Qubadlı, Xocavənd, Cəbrayıl və Zəngilanda 194 piyada əleyhinə mina, 30 tank əleyhinə mina, 97 partlamamış hərbi sursat (PHS) aşkarlanıb.

Bildirilib ki, 363,02 hektar ərazi mina və PHS-lərdən təmizlənib.

Avqustun 12-dək Bakıda 40, rayonlarda 44 dərəcə isti gözlənilir

Bakıda və Abşeron yarımadasında avqustun 8-dən 12-dək havanın maksimal temperaturunun 35-40° isti olacağı gözlənilir.

Bu barədə APA tps://apa.az/-ya Milli Hidrometeorologiya Xidmətindən məlumat verilib.

Bildirilib ki, avqustun 8-dən 12-dək havanın maksimal temperaturunun Naxçıvan MR-də və aran rayonlarında 35-40, bəzi yerlərdə 42-44°, dağlıq rayonlarda 28-33° isti olacağı gözlənilir.

Bakıda kanalizasiya quyusundan meyit tapılıb

Fövqəladə Hallar Nazirliyinin (FHN) “112” qaynar telefon xəttinə Bakı şəhəri, Xəzər rayonunda kanalizasiya quyusuna düşən 1 nəfərin meyitinin götürülməsinə köməklik göstərilməsi üçün müraciət daxil olub.

APA tps://apa.az/ Nazirliyə istinadən xəbər verir ki, məlumatla əlaqədar FHN-in Xüsusi Riskli Xilasetmə Xidmətinin müvafiq xilasetmə qüvvələri çağırış üzrə cəlb olunub.

Həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində meyit çıxarılaraq aidiyyəti üzrə təhvil verilib.

Bakıda “Makarov” satmaq istəyən şəxs saxlanıldı

Sabunçu Rayon Polis İdarəsinin 13-cü Polis Şöbəsinin əməkdaşları tərəfindən həyata keçirilən əməliyyat tədbiri nəticəsində üzərində qanunsuz olaraq odlu silah saxlayan şəxs saxlanılıb.

Bu barədə APA tps://apa.az/-ya DİN-in Mətbuat xidmətindən bildirilib.

Qeyd edilib ki, nəticədə Bakı şəhər sakinini, əvvəllər Cinayət Məcəlləsinin 228 və 234-cü maddələri ilə məhkum olunmuş 1981-ci il təvəllüdlü Balakışiyev Adil Əşrəf oğlundan 1 ədəd “Makarov” markalı tapança, 1 ədəd patron darağı və 4 ədəd patron aşkar edilərək götürülüb.

A.Balakışiyev silah-sursatı bir müddət əvvəl əldə etdiyini və 3000 manata satmaq istədiyini bildirib. Saxlanılan şəxslər barəsində 13-cü Polis Şöbəsinə toplanan materiallar Sabunçu Rayon Polis İdarəsinə göndərilib, araşdırmalar davam etdirilir.

Belarus Litva və Polşa ilə sərhəddə hərbi təlimlərə başladı

Belarus Litva və Polşa ilə sərhədin yaxınlığında hərbi təlimlərə başlayıb.

APA tps://apa.az/ xəbər verir ki, bu barədə Belarus Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidməti məlumat yayıb.

Qeyd olunub ki, təlimlər Suval dəhlizinin yaxınlığında həyata keçirilir və “Vaqner” özəl hərbi şirkətinin hərbiçilərinin təlimlərdə iştirak etmədiyi bildirilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev avqustun 7-də Qazax rayonuna səfər edib.

AZƏRTAC <https://azeritag.az/> xəbər verir ki, dövlətimizin başçısı Ümummilli Lider Heydər Əliyevin Qazax şəhərinin mərkəzində ucaldılmış abidəsini ziyarət edib, önünə gül dəstəsi qoyub.

Prezident İlham Əliyev Qazax rayonunda yenidən qurulan Qarapapaq-Çaylı avtomobil yolunun açılışında iştirak edib.

Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri Saleh Məmmədov dövlətimizin başçısına gö-

rülən işlər barədə məlumat verib.

Bildirilib ki, bu avtomobil yolu uzun müddət təmir olunmadan istifadə edildiyindən, həmçinin təbii faktorların təsirindən yararsız vəziyyətdə idi. Vətəndaşların rahat gediş-gəlişini təmin etmək məqsədilə avtomobil yolu əsaslı şəkildə yenidən qurulub.

Prezident İlham Əliyevə Fərəhli avtomobil yolunun əsaslı təmiri layihəsi də təqdim olunub.

Prezident həmçinin Dövlət Sərhəd Xidmətinin (DSX) Sərhəd Qoşunlarının "Qazax" Əlahiddə Sərhəd Diviziyasının qarnizon kompleksində yaradılan şəraitlə tanış olub.

Dövlət Sərhəd Xidmətinin rəisi, general-polkovnik Elçin Quliyev Prezident, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevə raport verib.

Dövlətimizin başçısına kompleksdə yaradılan şərait barədə məlumat verilib.

Dövlətimizin başçısına həmçinin "Qazax" Əlahiddə Sərhəd Diviziyasının xidməti istifadəsinə verilmiş silah arsenalı, döyüş texnikaları, yüksəkkeçidli nəqliyyat vasitələri, zirehli və avtomobil texnikası, tibb avtomobilləri nümayiş etdirilib.

Prezident İlham Əliyev avqustun 7-də Qazax Müəllimlər Seminariyası ADA Universiteti Qazax Mərkəzində yaradılan şəraitlə də tanış olub.

ADA Universitetinin rektoru Hafiz Paşayev dövlətimizin başçısına Qazax Müəllimlər Seminariyasının tarixi və Mərkəzə yaradılan şərait barədə

məlumat verib.

Bundan başqa, Prezident İlham Əliyev avqustun 7-də Qazax şəhərinin su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin istismara verilməsi mərasimində iştirak edib.

Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyinin sədri Zaur Mikayılov dövlətimizin başçısına layihə çərçivəsində görülmə işlər barədə məlumat verib.

Prezident İlham Əliyev Qazaxda "Venzana" mebel fabrikinin, Bakı-Qazax-Gürcüstan ilə dövlət sərhədi avtomobil yolunun Gəncə-Qazax-bəyli hissəsinin açılışında iştirak edib.

Daha sonra Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev avqustun 7-də Şəmkir rayonuna səfər edib.

Dövlətimizin başçısı Ümummilli Lider Heydər Əliyevin Şəmkir şəhərinin mərkəzində

kəzində ucaldılmış abidəsini ziyarət edib, önünə gül dəstəsi qoyub.

Prezidenti İlham Əliyev Şəmkir şəhəri Məhəmməd Füzuli adına təbiət və humanitar fənlər təmayüllü tam orta məktəb-liseyin yeni binasının açılışında iştirak edib.

Bunun ardınca Prezident İlham Əliyev Samux rayonuna səfər edib, Samux Rayon Mərkəzi Xəstəxanasının yeni binasının, Heydər Əliyev Fondunun

"Təhsilə dəstək" layihəsi çərçivəsində inşa olunan Sərkər kənd uşaq musiqi məktəbinin yeni binasının açılışlarında iştirak edib.

Daha sonra Prezident Bərdə rayonuna səfər edib. O, Bərdədə Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin Qarabağ Regional DOST Mərkəzinin və Qarabağ Regional Peşə Hazırlığı Mərkəzinin açılışında iştirak edib.

Musavat.com

Paşinyan öz xalqını sülhə hazırlaya bilmir: istəmir, yoxsa... - "müharibə qapıdadır" iddiası

Politoloq: "Erməni cəmiyyəti sülhə onsuz da razı olmayacaq, amma..."

"Əgər gələn bazar günü parlament seçkiləri keçirilsəydi, vətəndaşların əksəriyyəti seçkiyə getməzdi". "Yeni Müsavat" bildirir ki, bu barədə GALLUP Beynəlxalq Assosiasiyasının Ermənistan nümayəndəliyinin direktoru Aram Navaşaryan son sorğunun nəticələri barədə danışıqdan bildirib. Onun sözlərinə görə, respondentlərin yalnız 13,3%-i Ermənistanda hakim "Mülki Müqavilə" partiyasına səs verməyə hazır olduğunu bildirib. Müxalif "Ermənistan" 3,8%, "Çıxəklənən Ermənistan" 1,8%, "Sərəf duyuram" blokları 1,5% səs alacaq. Respondentlərin 0,8%-i Daşnaksütununa, 0,4%-i isə Erməni Milli Konqresi və "Sasna Tsrer"ə səs verməyə hazır olduğunu bildirib (Müxalifətə üst-üstə 8,2% səs).

Bundan əlavə, sorğu müəyyən edib ki, vətəndaşların 67%-dən çoxu N. Paşinyana etibar etmir (13,1% "yəqin ki, etibar etmərəm", 54,4% "heç güvənmərəm" bildirib). Bu nə deməkdir? Nikol Paşinyan ictimai etimadı itirdiyi üçün Azərbaycanla sülh müqaviləsi imzalaya bilməyəcək? Yaxud imzalasa, dərhal devriləcək? Və ya bu o deməkdir ki, erməni cəmiyyəti artıq müharibə istəyir, yenidən radikal - revanşistlərin ardınca

getməyə hazırdır? Sorğudan göründüyü kimi, Nikol Paşinyan, hələ ki, öz xalqını Azərbaycanla sülhə hazırlaya bilməyib. Ya belkə özü istəmir? Bundan sonra necə hazırlayacaq? Erməni cəmiyyəti radikallaşır söyləmək olarmı? Hərçənd sorğu göstərib ki, radikal - revanşist müxalifətin reytingi yenə hakim partiyadan aşağı olaraq qalır. Burada daha çox erməni cəmiyyətindəki laqeydliyi qeyd etmək olar. Cəmiyyət yorulub, rühdən düşüb, heç bir siyasi qüvvəyə inanmır və taleyi ilə başlaşıb. Ona görə öz müqəddə-

ratını təslim edib və ümumiyyətlə, seçkiyə laqeyd yanaşıb.

Politoloq Tofiq Abbasov mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a dedi ki, bu gün seçki keçirilsə, Paşinyan yenidən qalib gələcək: "Çünki Paşinyana qarşı çox güclü tərzdə təbliğat maşını işləyir. Ölkənin daxilindən və xaricindən. Əvvəlcə onu satqın damğası ilə kim qeydə alır? İlk növbədə diaspora təşkilatları, Amerikada, Fransada yaşayan ermənilər üçün dayaq nöqtələridir. Onlar hesab edirlər ki, hansısa quzğun hakimiyyətə gəlsə, vəziyyət yaxşılaşdırılacaq.

Ermənistanın strateji resursu yoxdur ki, Azərbaycanın qarşısında dayansın. Cənubi Qafqaz ətrafında gedən proseslər onu göstərir ki, Azərbaycanın ölkədən kənarda səhmləri durmadan artır, güclənir. Ermənistanın isə getdikcə azalır".

Ekspert əlavə edib ki, erməni cəmiyyətində artıq müharibə və qarşıdurmaya nifrət yaranıb: "Onlar gördülər ki, 30 il ərzində Qarabağ şüarı altında ölə gedən, erməni təbliğat, hərbi maşını, militarizm siyasəti nə ilə bitdi. Ermənistanın iflası ilə yekunlaşdı, 30 il boşa verdilər. Siyasi bir sistem yara-

da bilmədilər, Qarabağda da vəziyyət çox kövrəkdir. Azərbaycan sabah antiterror əməliyyatına başlasa bizim qarşımızı heç kim saxlaya bilməyəcək. Baxmayaraq ki, Araik Arutunyan deyir, "biz dözürlük, vəziyyət pis olsa, biz mübarizəyə qalxacağıq". Mübarizəyə qalxıb nə edəcək? Heç nə də edə bilməyəcəklər. Ona görə də erməni camaatı Qarabağ mövzusunda uzaqlaşmaq istəyir. Onlar hesab edirlər ki, bütün ümidləri puça çıxıb və gələcəkdə bu ölkənin müqəddəratından narahatdırlar. Paşinyanın özünün siyasətində bir element var. O sanki çay qasığı ilə, misqal-misqal öz cəmiyyətini həm sülh müqaviləsinə öyrəşdirməyə çalışır, həm Türkiyə və Azərbaycanla başıbaşa hazırlayır. Bu, özünəməxsus bir gedişdir. Biz onu sadələşdirək, deyərək, doğru olmaz. Paşinyan yavaş-yavaş cəmiyyəti hazırlayır. Çünki gördülər ki, qarşıdurma, nifrət siyasəti ilə bunlar heç nəyə nail ola bilmədilər. Cəmiyyət pis vəziyyətdədir. Ermənistanıda olanlar da vurğulayır ki, kasıblıq səviyyəsində yaşayanların sayı artır. Ölkənin əksər əhalisi, milyon yarımdan artıq insan son illərdə artıq ölkəni tərk edib. Buna görə də pisliklərin arasında daha əlverişli səs verməyə hazırırlıq göstərir, bu da Paşinyandır. Paşinyan az-çox çalışır ki, ölkəsini Rusiyadan uzaqlaşdırsın, Qərbə meyil göstərsinlər. Düzdür, bu, Paşinyan üçün kritik dönüş yarada bilər. Çünki o, Rusiyadan birmənalı üz döndərsə, Kreml onu devirəcək. Amma Paşinyanın yerinə rusperest gələcəksə, Ermənistan cəmiyyəti rus-

perestləri istəmir".

AG Partiya başçısının ideoloji məsələlər üzrə müşaviri, siyasi ekspert Azər Hüseynov da mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a dedi ki, burada ən önəmli məsələ bu sorğular deyil: "Məlumdur ki, Paşinyan Amerikaya, Qərbbə yaxın adamdır. Amma Saakaşvili və Zelenskiden fərqi erməni olmasıdır. Hər bir erməni millətçiliklidir. Ona görə Rusiya ilə də hesablaşır. Azərbaycanın gücünə belədir. Paşinyan getsə əgər, Qərb arxasından çəkilsə gedə bilər. Necə ki, Qərb Saakaşvilinin arxasından çəkildi, indi də Zelenski haqqında bunu düşünür. Paşinyanın qalması bizim maraqlarımızdadır. Niyə? Çünki məğlub baş nazir ki, Yerinə beyni havalı bir revanşistin gəlməsi bizə sərf etmir. Sülh isə daha çox ermənilərə lazımdır. Əgər bunu etməsələr, gələcəkdə Azərbaycan Qərbi Azərbaycana qayda bilər. Bir də ermənilərin ağılı başında olsa, savaş ritorikasıdan əl çəkərlər. Hər nə qədər Fransaya arxalansalar da, bu ölkə belə əslində bizim iqtisadi tərəfdaşımızdır. Makron hərdən bunu unudur. Bir az erməni lobbisinə oynayıb. Sonra oyanır. Erməni cəmiyyəti sülhə onsuz da razı olmayacaq. Bir də böyük geosiyasi proseslərdə bu cəmiyyət ən axırıncı oyunçudur. Ümumiyyətlə, Ermənistan silahsızlandırılmalıdır. Sonda ermənilər bu həqiqəti bizim xarici siyasi kursumuzda görəəcəklər. Silahlı erməni potensial təhlükədir. Ona küllü, digər əmək alətləri verib tarixi kimliyinə qaytarmaq lazımdır".

Afaq MİRAYIQ, "Yeni Müsavat"

Füzuli şəhərinə qayıdışa start verilir, 800 ailə...

“Füzuli şəhərinə qayıdışa start verilir. Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin Füzuli şəhərinə birinci mərhələdə köçürüləcək ailələr arasında keçirdiyi püşkatma üzrə 144 ailə (509 nəfər) mənzillə təmin olub. Həmin ailələr indiyədək Bakı və Sumqayıt şəhərlərində, Abşeron rayonu ərazisində müvəqqəti məskunlaşma yerlərində yaşayıblar”.

Musavat.com xəbər verir ki, bu barədə millət vəkili Vüqar Bayramov açıqlayıb.

Deputat qeyd edib ki, bu ay həmin vətəndaşlarımızın Füzuli şəhərinə qayıdacağı gözlənilir.

Vüqar Bayramov həmçinin hazırda Füzulidə 38 bina da tikinti-quraşdırma əməliyyatlarının sürətlə aparıldığını, ilin sonunadək 800 ailənin Füzuli şəhərinə qayıdacağını vurğulayıb:

“Bu ilin sentyabrında 30 ildən sonra ilk dəfə Füzuli şəhərində ilk zəng səslənəcək. Şəhərdə inşa edilən orta məktəb, demək olar, istifadəyə hazırdır. 2040-cı ilədək isə şəhərdə 50 min vətəndaşımızın məskunlaşacağı gözlənilir. Yeni şəhər işğaldan əvvəlki şəhər ilə müqayisədə daha geniş əraziyə malik olacaq. Növbəti 20 ildə əhali sayı 1993-cü ilə müqayisədə 2,5 dəfə artacaq və Füzuli şəhəri, hava limanı daxil olmaqla, 1936 hektar əraziyə malik olacaq. 46 kilometr avtomobil yolları olan şəhərdə piyada, velosiped yolları 85 kilometr olacaq”.

Vüqar Bayramov əsasən yaşılıqdan ibarət olan Füzuli şəhərinin mərkəzində 5 hektar Memorial Kompleksin salınacağını da bildirib:

“Orada işğal muzeyi, Memorial Kompleks və ona bitişik Zəfər Parkı olacaq. Şəhəri əhatə edən yüksəklikdə Bayraq meydanı yaradılacaq. Füzuli şəhərində 21 hektarlıq Mərkəzi Park da salınacaq. 17,8 hektar ərazini əhatə edəcək yaşayış məhəlləsi mərhələli şəkildə tikilib istifadəyə veriləcək. Şəhərdə çoxmərtəbəli binalarla yanaşı, az və ortamərtəbəli çoxmənzilli binalar da inşa ediləcək. Şəhərdə həyətəyanı bağ sahələri olan fərdi evlər də tikiləcək. Qarabağ yenidən qurulur və bərpa edilir. Tezliklə Qarabağ Azərbaycan iqtisadiyyatının əsas inkişaf lokomotivinə çevriləcək”.

✉ **Xalidə GƏRAY,**
Musavat.com

Bakı İstintaq Təcridxanasında Azərbaycan Demokratiya və Rifah Partiyasının rəhbəri Qubad İbadoğlunun səhhətinin kəskin pisləşdiyi deyilir. Qardaşı Qalib Bayramov bildirib ki, həkimlər ona aortanın genişlənməsi diaqnozunu qoyublar. Aortanın partlaması ölümlə nəticələnə bilər.

Qalib Bayramov bu barədə feysbuk səhifəsində yazıb: “13 gündür ki, şəkəri və qan təzyiqi normadan xeyli yüksək olan qardaşım sürətlə çəki itirir. Hətta dərmanları vaxtında və normalda qəbul etsə belə, bunun heç bir faydası olmayacaq. Çünki hazırkı saxlanma şəraiti ilə (havasızlıq, hərəkətsizlik, antisanitariya, ailəsi ilə görüşə icazə verilməməsi və digər yollarla formalaşdırılan davamlı psixoloji təzyiq səbəbindən) səhhətindəki yaxşılaşmadan danışmaq yersizdir. Məsələnin ciddiliyini görüb qorxuya düşən təcridxana rəhbərliyi qardaşımın üreynin exokardioloji müayinəsini aparıl-

Yada salaq ki, Qubad İbadoğlu iyulun 23-də saxlanılıb. Ona qarşı Azərbaycan Cinayət Məcəlləsinin 204

.3.1-ci maddəsilə (müştəkil dəstə tərəfindən satış məqsədilə saxta pul, qiymətli dövlət kağızları və ya xarici valyuta, yaxud xarici valyutada ifadə olunan qiymətli kağızları hazırlama, habelə əldə etmə və ya satma) ittiham irəli sürülüb. Bu maddə üzrə onu 8 ildən 12 ilədək həbs cəzası təhlükəsi gözləyir. İyulun 24-də məhkəmə istintaq müddətində onu 4 ay həbs edib. İyulun 28-də Apelyasiya Məhkəməsi İbadoğlunun həbsi barədə qərarı qüvvədə saxlayıb.

Qubad İbadoğlunun həyatına təhlükə var? - ev dustaqlığını

mümkün edən hallar

Əsəbəli Mustafayev: “Onun xəstəliyi siyahıda yoxdursa, bu, o demək deyil ki...”

Hansı halda həbs ev dustaqlığı ilə əvəzlənə bilər? Aortanın genişlənməsi həyat üçün nə dərəcədə təhlükəlidir?

Vəkil Əsəbəli Mustafayev mövzu ilə bağlı “Yeni Məsəvat”-a fikirlərini açıqladı. “Həbsdə saxlana bilməyən, hansı xəstəlik səbəbindən ev dustaqlığı verilə bilər, bu xəstəliklərin siyahısı var. Ədliyyə Nazirliyinin tərtib etdiyi bir siyahı var. O siyahıda adçəkiklən xəstəliklərə mübtəla olmuş şəxslərin həbsdə saxlanılması qadağandır” deyən vəkil bildirir ki, siyahıdan əlavə həkim müayinəsi də var: “Real vəziyyətdə şəxsi müayinə edirlər, əgər hesab etsələr ki, onun həbsxana şəraitində saxlanması həyatına təhlükə ola bilər. Onda onlar rəy verirlər ki, bu şəxsi həbsdə saxlamaq təhlükəlidir. Məhkəmə də bunun əsasında həbs-qətimkan tədbirini dəyişə bilər. Yəni iki variant var, bir var siyahıda göstərilən xəstəlikdir, siyahıya düşmərsə də o demək deyil ki, imtina olunmalıdır. Həkim rəyi varsa, bu halda onun həbs-qətimkan tədbiri dəyişdirilməlidir. Onun barəsində həbs-qətimkan tədbirinin dəyişdirilməsi ilə bağlı məsələni irəli sürüblər, məhkəmə olmalıdır”.

Məlumat üçün bildirək ki, Cinayət Məcəlləsinin 21,22 və 78-ci maddələrində cinayət törətmiş şəxslərin hansı hallarda həbs olunmaması ilə bağlı konkret müddəalar

əks olunub. 21-ci maddənin 1-ci bəndində göstərilir ki, ictimai təhlükəli əməli (hərəkət və ya hərəkətsizliyi) törətdiyi zaman anlaşıqsız vəziyyətdə olmuş, yeni xroniki psixi xəstəlik, psixi fəaliyyətin müvəqqəti pozulması, əqli gerilik və ya sair psixi xəstəlik nəticəsində öz əməlinin (hərəkət və ya hərəkətsizliyinin) faktiki xarakterini və ictimai təhlükəliliyini dərk etməyən və ya onu idarə edə bilməyən şəxs cinayət məsuliyyətinə cəlb edilmir.

2-ci bənddə isə qeyd olunur ki, həmin şəxs barəsində məhkəmə tərəfindən bu Məcəllə ilə nəzərdə tutulmuş tibbi xarakterli məcburi tədbirlər tətbiq edilə bilər. 22-ci və 78-ci maddələrində də oxşar müddəalar əks olunub və bəndlərə ayrılıb.

Yeri gəlmişkən, məhkumun cəza çəkməsinə mane olan xəstəliklər Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən təsdiq edilmiş “Məhkumların cəza çəkməsinə mane olan ağır xəstəliklərin Siyahısı” ilə müəyyən

olunur. Məhkumların siyahıda göstərilən xəstəliklərə düşməsinin təsdiq etmək üçün onların tibbi şəhadətləndirilməsi Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi Tibb Baş İdarəsinin Xüsusi Həkim Ekspert Komissiyası (bundan sonra - komissiya) tərəfindən Penitensiar xidmətin müalicə müəssisələrində həyata keçirilir. Siyahıda olan xəstəliklər isə bunlardır: vərəm, şişlər, endokrin sistemi xəstəlikləri, psixi pozğunluq, sinir sistemi və hissiyyat üzvlərinin xəstəlikləri, qan dövranı üzvlərinin xəstəlikləri, tənəffüs sisteminin xəstəlikləri, həzm sistemi üzvlərinin xəstəlikləri, böyrəklərin terminal stadiyada olan xroniki çatmamazlıqları, sümük-əzələ sisteminin və birləşdirici toxumaların davamlı, maddələr mübadiləsi xəstəlikləri, anatomik defektlər, şüa xəstəliyi, AİDS (QİÇS) qazanılmış immun çatışmazlığı sindromu - ağırlaşdırıcı hallarda.

Göründüyü ki, siyahıda

6-cı yeri qan dövranı üzvlərinin xəstəlikləri yer tutub ki, bura: 6.1. III dərəcəli qan dövranı çatmamazlığı ilə gedən ürək xəstəlikləri; 6.1.1. Cərrahi müalicəyə tabe olmayan konstriktiv perikardit; 6.1.2. Üreyn qazanılmış və anadangəlmə qüsurları; 6.1.3. Uzun sürən bakterial endokardit; 6.1.4. Kardiomiopatiya (obstruktiv, hipertrofik, durğunluq); 6.1.5. Endomiokardial fibroz; 6.1.6. Miokarditli kardioskleroz; 6.1.7. Üreyn işemik xəstəliyi; 6.1.8. Üreyn ritm pozğunluğu; 6.2. III dərəcəli hipertoniya xəstəliyi; 6.2.1. Ürək əzələsinin kəskin təkrarı transmural və geniş ocaqlı infarktı, üreyn dayanıqlı ritm pozğunluğu və kəskinləşən ürək çatmamazlığının üstünlüyü ilə gedən formalar; 6.2.2. III dərəcəli qan dövranı çatmamazlığı; 6.2.3. Xroniki böyrək çatmamazlığı “ terminal stadiyası; 6.3. Qanqrenoz ” nekrotik stadiyada olan ən azı iki ətrafın magistral damarlarının zədələnməsi ilə gedən arteriyaların xəstəlikləri; 6.3.1. Oblitirəedici endoarterit; 6.3.2. Oblitirəedici ateroskleroz daxildir.

Qeyd edək ki, avqustun 7-də Azərbaycan Demokratiya və Rifah Partiyasının sədri Qubad İbadoğlunun ev dustaqlığına buraxılması ilə bağlı qərardan verilmiş şikayətə baxılıb. Bakı Apelyasiya Məhkəməsinə keçirilən iclasda məhkəmə şikayəti əsassız hesab edib. Təqsirləndirilən şəxsin həbs-qətimkan tədbirinin dəyişdirilməməsi qərarı verilib.

✉ **Afaq MİRƏYİQ,**
“Yeni Məsəvat”

Hakan Fidan: "Bu, strateji korluqdur!"

"Türkiyənin Avropa İttifaqına üzvlük prosesinin uğursuzluğu strateji korluqdur. Bir daha vurğulamaq istədik ki, Aİ Türkiyəsiz global aktor ola bilməz".

Musavat.com xəbər verir ki, bu sözləri Türkiyənin xarici işlər naziri Hakan Fidan 14-cü Səfirələr Konfransındakı çıxışı zamanı deyib.

O bildirib ki, məqsəd Türkiyəni sistem qurucu bir ölkə etməkdir:

"Türk Əsrinə qədəm qoyuruq. Məqsədimiz Türkiyəni Türk Əsrində sistem qurucusu ölkə halına gətirməkdir. Qlobal ədalətsizlikləri aradan qaldıran, sülh, təhlükəsizlik və sabitlik yaradan, bütün dünyanı əhatə edən bir sistem qurmaq üçün digər ölkələrlə birlikdə çalışacağıq".

H. Fidan vurğulayıb ki, sülh və təhlükəsizliyin bərqərar olması üçün tədbirlər və təşəbbüslər gücləndiriləcək:

"Təhlükəsizliyə, sülhə və sabitliyə ən böyük təhlükə terror təşkilatlarıdır. Adı istər PKK, istərsə də FETÖ olsun, terror təşkilatlarının

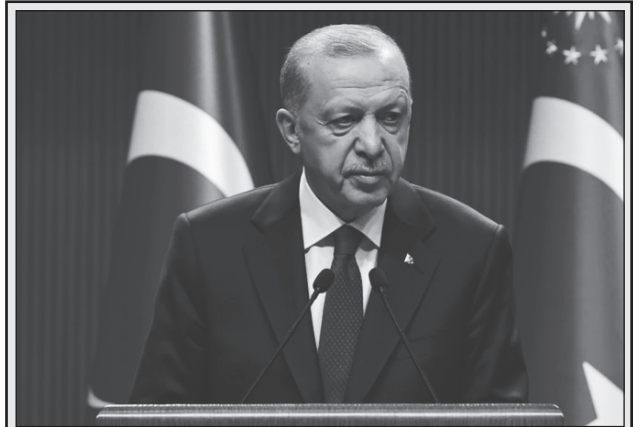
və onların arxasında duran qüvvələrin ölkəmizdə və bölgəmizdə göz açmasına imkan verməyəcəyik, onları heç bir yerə buraxmayacağıq, nəfəs aldirmayacağıq. Biz Ukrayna müharibəsinin bitməsi üçün səylərimizi davam etdirəcəyik. Qara dənizdə əmin-amanlığın təmin

edilməsi bizim əsas prioritetimiz olacaq. Qara dəniz taxıl təşəbbüsünün canlandırılması üçün bütün tərəflərlə əlaqələrimizi davam etdirəcəyik. Bunu edə biləcək yeganə ölkə Türkiyədir".

XİN başçısının sözlərinə görə, Türkiyənin milli davası olan Kiprlə bağlı Ankaranın mövqeyi aydındır:

"Egey və Şərqi Aralıq dənizində maraqlarımızı həssaslıqla qorumağa davam edəcəyik. Yunanıstanla müsbət atmosferin davam etməsi üçün çalışacağıq. Yunanıstandan da eyni səmimiyyət gözləyirik.

Fələstində həll iki dövlətli həll olmalıdır. Biz bu vizyona xələl gətirən istənilən hərəkətə qarşı çıxacağıq.

Türkiyə hökuməti Azərbaycan-Ermənistan normalaşma prosesini müzakirə edib

Türkiyə Nazirlər Kabinetinin iclası keçirilib.

APA-nın İstanbul müxbirinin verdiyi xəbərə görə, iclasa Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan sədrlik edib.

İclas zamanı bir çox daxili və regional məsələlər müzakirə edilib.

İclasın gündəliyində Cənubi Qafqazda baş verən proseslər və Azərbaycanla Ermənistan arasında normalaşma prosesi də yer alıb.

Bundan əlavə, Rusiya Prezidenti Vladimir Putinin Türkiyəyə səfəri və Qara dəniz taxıl koridoru təşəbbüsü ətrafında da fikir mübadiləsi aparılıb.

Türkiyənin Avropa İttifaqına üzvlük prosesinin uğursuzluğu isə strateji korluqdur. Yeni dövrdə Türkiyə-Avropa İttifaqı münasibətlərinə uzaqgörən bir perspektivlə yanaşmaq və

tamhüquqlu üzvlük perspektivi ilə prosesi canlandırmaq vacibdir. Bir daha vurğulamaq istədik ki, Türkiyəsiz Aİ global aktor ola bilməz".

□ Musavat.com

Azərbaycana qarşı "humanitar" şou-təxribat: 13-cü gün - rüsvayçı sonluğa nə qaldı?

Ekspert: "Azərbaycan beynəlxalq hüquqa hörmət etdiyini hər addımda sübut edir, beynəlxalq təşkilatlar, Qərb isə bizdən əksini gözləyir"

Ermənistanın "humanitar yük" adı altında Azərbaycana qarşı sərhəd təxribatı 13-cü gündür davam edir. İrəvanın bel bağladığı paytaxtların və erməni lobbisinə satılmış siyasi mərkəzlərin hamısı artıq öz mənfur bəyanatlarını verib qurtardılar. Hələ ki, bəyanatlardan o yana keçilməyib. Yəqin ki, keçməyəcək də. Çünki Azərbaycanın beynəlxalq hüquqdan qaynaqlanan mövqeyi haqlı və güclü.

Məlumatlara görə, amerikalı diplomat, Güney Qafqaz üzrə xüsusi nümayəndə Lui Bononun keçən həftə İrəvan və Bakıya etdiyi səfərlərdə diqqət mərkəzində olmuş mövzulardan biri də elə "TIR məsələsi" olub. Nə dərəcədə təsirli olacaq, bu da bir-iki günə bilinəcək.

Bu yerdə yada salaq ki, 2014-cü ilin avqustunda Rusiyanın separatçı Donetsk və Luqanska humanitar karvanların göndərilməsi təklifi Qərb ölkələrinin kəskin etirazına səbəb olmuşdu. ABŞ Rusiyanın Ukraynaya humanitar yardım çatdırmaqla bağlı birtərəfli addımını birbaşa işğal kimi qiymətləndirəcəyini, ATƏT isə yardımın Ukraynanın ərazi bütövlüyünə hörmət edilmək şərtilə

çatdırılmasının zəruriliyini bəyan etmişdi. Eyni yanaşmanı Azərbaycanın da gözləməsinə haqqı var.

Bəs bu həftə "humanitar" kod adlı siyasi şou bitəcəkmi? Paşinyan hökumətinin qərarı nə olacaq?

Ermənistanda isə vəziyyətlə bağlı hökumətə qarşı etirazlar güclənərkəndir. Məsələn, politoloq Sergey Şakaryantsa görə, Ermənistan hakimiyyətinin Qarabağa humanitar yardım göndərməsi nəinki Azərbaycanla razılaşdırılmayıb, hətta heç sülhməramlıların da bu

barədə məlumatı olmayıb. "Biz, sadəcə olaraq, ərzaq və zəruri mallar olan yük maşınlarını götürüb Kornidzora (sərhədə - red.) göndərdik. Yeni şüurlu şəkildə belə bir şou-aksiya təşkil elədik ki, fiaskoya görə məsuliyyət Rusiya sülhməramlılarının üzərində qalsın", - deyə o qeyd edib.

Yəni guya Paşinyan hökumətinin əsas hədəfi məhz Rusiya sülhməramlı kontingentini (Rusiyanı) pis duruma qoymaq, gözəndən salmaq olub.

Xatırladaq ki, keçən həf-

tə Rusiya XİN rəsmisi Mariya Zaxarova Bakının mövqeyinə haqq qazandıraraq demişdi ki, yüklər Azərbaycan tərəfi ilə razılaşdırılmayıb. Başqa sözlə, Moskva da günahı Paşinyan iqtidarının üstünə atıb.

Politoloq Elçin Alioğlu "Yeni Məşavət"ə bildirdi ki, bu prosesin bu həftə bitəcəyini düşünmür, çünki bu, qısa müddətə həssaslanmış proses deyil. Ekspertin fikrincə, Paşinyan hakimiyyəti, İrəvanda administrasiya prosesi mümkün qədər uzat-

mağa çalışacaq: "Humanitar aksiyalar müxtəlif ölkələrdə bilavasitə ya silahlı çevriliş etmiş qüvvəni, ya da separatizmi dəstəkləmək üçün keçirilir. 9 il əvvəl Donetsk və Luqansk vilayətlərində Rusiya humanitar yardım adı ilə ərzaq və silah yollamağa çalışanda BMT-nin Təhlükəsizlik Şurası toplanaraq bunu qətiyyətlə pisləmişdi. Onlar bildirmişdilər ki, hər hansı dövlətə öncədən xəbərdarlıq edilmədən və məlumat verilmədən sərhədlərinin müəyyən qisminin şəffaf tutulmasını və açılmasını tələb etməklə bu dövlətin mövqeyinə zidd olan separatçılıq edən sakinlərə yardımların göstərilməsi həmin dövlətin ərazi bütövlüyü, suverenliyi və sərhəd toxunulmazlığına qarşı aqressiya aktıdır. Xankəndinə göndərilən "humanitar yardım" beynəlxalq hüquq baxımından Azərbaycanın suverenliyinə qarşı aşkar şəkildə qəsddir. Yük maşınlarından birinin belə buraxılması 3 mövqedə Azərbaycanın məğlubiyyəti demək olar: 1.Rəsmi Bakının bütün bəyanatlara rəğmən Qarabağdakı ermənilərin milli müqəddəratının təyin edilməsi və suverenliyinin tanınması; 2. Ermənistan-dan humanitar yardım ilə gətirilən yükləri yoxlamaq mümkün olmayacaq, çünki beynəlxalq qanunlara

görə, humanitar yardım üçün xüsusi marşrut tələb olunmur. Yardımlar mərkəzləşmiş qaydada cəmlənir, daha sonra ehtiyac olan bölgələrə göndərilir. Yük maşınları boşaldılmalı, yenidən Azərbaycana məxsus nəqliyyat vasitələrinə yüklənməli, Beynəlxalq Qırmızı Xaç Komitəsinin nümayəndələrinin müşayiəti ilə Xankəndinə dəşinməlidir. 3. "Niyə məhz Laçın yolu" sualının cavabı isə bəllidir-ermənilər separatçı fəaliyyəti siyasi müstəvidən humanitar müstəviyə keçiriblər, bununla da humanitar fəlakət görüntüsü yaradırlar. Azərbaycan beynəlxalq hüquqa hörmət etdiyini hər addımda sübut edir. Beynəlxalq təşkilatlar, Qərb isə bizdən əksini gözləyir".

Politoloq hesab edir ki, Rusiyanın imici çoxdan məhv edilib: "Zaxarova açıqlaması ilə məsuliyyəti Azərbaycanın və Ermənistanın üzərinə atmağa çalışdı, çünki əslində bu bəsit ssenarinin müəllifi məhz Rusiyadır. Gözlənti isə məğlub olan tərəfi dəstəkləməkdir. Beləliklə, geosiyasi paritet yaranacaq. Rusiya son 30 ildə bu siyasəti yürüdü. Məqsəd münaqişənin mümkün qədər davam etməsi, Cənubi Qafqazda təsir imkanlarının itirilməməsidir".

□ Nigar HƏSƏNLİ,
"Yeni Məşavət"

Ötən həftəsonu Azərbaycandakı dini konfensiya rəhbərləri bəyanat yayaraq, Ümumdünya Kilsələr Şurasını ermənilərin təxribatçı təbliğatına uymamağa çağırıb. Onlar Azərbaycanın beynəlxalq birlik tərəfindən tanınmış suveren ərazisi olan Laçın-Xankəndi yolunda son günlərdə Ermənistanın süni şəkildə yaratdığı növbəti təxribatçı tamaşa - "TIR şousu" ətrafında gedən qərəzli bəyanatlara etiraz bildiriblər.

"Həqiqət ondan ibarətdir ki, Ermənistan tərəfindən "humanitar yardım" adı ilə TIR yük maşınlarının Laçın nəzarət-buraxılış postuna yönəldilməsi öncədən düşünülmüş və beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətini cəlb etmək məqsədilə törədilmiş anti-Azərbaycan təxribat kampaniyasının tərkib hissəsidir... TIR-ların qəsdən Azərbaycanın Laçın sərhəd postu istiqamətində problem yaratması, hadisənin "etnik təmizləmə siyasəti" və "humanitar böhran" kimi qələmə verilməsi erməni tərəfinin müntəzəm olaraq həqiqətləri təhrif etmək xislətinin növbəti təzahürüdür", - birgə bəyanatda vurğulanır.

Sənəddə həmçinin 30 illik işğal dövründə törədilmiş erməni vandallıqları, o sırada xalqımıza qarşı aparılmış etnik təmizləmə siyasəti, soyqırımı faktları bir daha yada salınır, təəssüflə qeyd olunur ki, erməni revanşistləri müxtəlif beynəlxalq təşkilatların tribunallarından ölkəmiz əleyhinə yenə iftira kampaniyaları aparır, hətta dini platformadan - xüsusilə Ümumdünya Kilsələr Şurasından öz məkrli siyasi məqsədləri üçün sui-istifadə edirlər: "Bir il ərzində Ümumdünya Kilsələr Şurasının Azərbaycan əleyhinə 3 bəyanatla çıxış etməsi ən azından ondan xəbər verir ki, bu silsilə təhdid

kampaniyalarının təşkilində baş ideoloq kimi Ümumdünya Kilsələr Şurasının prezidentlərindən biri - Kilikiya erməni kilsəsinin başçısı I Aram, müəllif-icraçılardan isə - Mərkəzi Komitə sədrinin (moderator) müavini Aykazyan əsas rol oynayırlar. Bu xüsusda Ümumdünya Kilsələr Şurasının son zamanlar mütəmadi olaraq birtərəfli və qərəzli şəkildə ermənipərəst mövqedən çıxış etməsi ciddi təəssüf doğurur. Kilsə adını daşıyan təşkilatın barışdınıcı, sülhün təmin olunmasına töhfə verən və birgəyaşayışı təbliğ edən çağırışlarla çıxış etmək əvəzinə, mövcud vəziyyəti dinlərarası müstəviyə çıxararaq "xristian təəssübkeşliyi" adı altında xristian-müsəlman qarşıdurmasına təhrik edən destruktiv mövqeyi və anti-Azərbaycan təbliğatı sülhə xidmət etmək istəyən dini təsisatın məram və məqsədinə uyğun gəlmir, həmçinin dinlərin ədalət prinsiplərinə ziddir... Bu proseslərdə Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsinin (BQXK) regiondakı fəaliyyəti xüsusi narahatlıq doğurur. Biz, Azərbaycanda fəaliyyət göstərən dini konfensiya rəhbərləri bu Bəyanatımızla dünya ictimaiyyətini, xüsusilə Ümumdünya Kilsələr Şurasını bölgəmizdə sülhə və əmin-amanlığa mənə olan erməni təxribatçı təbliğatına uymamağa və

Katolik kilsənin Bakı nümayəndəsi erməni avantürasını pisləyən müraciətə qoşulmadı - ilginclik səbəb

Ceyhun Məmmədov: "Ermənilər bütün hallarda bu proseslərdən bizə qarşı istifadə etməyə çalışır, ona görə də..."

həqiqətlərə söykənən məlumatlara diqqət yetirməyə çağırır".

Bəyanatı QMİ sədri, Azərbaycandakı Dağ Yəhudiləri İcmasının rəhbəri, Rus Pravoslav Kilsəsinin Bakı və Azərbaycan Yeparxiyasının katibi, Bakıdakı Avropa Yəhudiləri İcmasının rəhbəri və Alban-udi Xristian Dini İcmasının sədri imzalayıblar.

Ancaq müraciətə Bakıdakı katolik kilsəsinin (Vatikan) nümayəndəsi qoşulmayıb. Görəsən, niyə?

Onu da qeyd etmək ki, Ermənistandakı Avropa Birliyi missiyasında təmsil olunanların hamısı katolik ölkələrdir.

Millət vəkili Ceyhun Məmmədov mövzu ilə bağlı "Yeni Məşavət"ə danışdı:

"Çox təəssüf ki, Ermənistan bu kimi tribunlardan öz şəxsi məqsədləri üçün istifadə edir. Və təəssüf ki, bu prosesdə də Ümumdünya Kilsələr Şurası Ermənistanı dəstəkləyən bəyanat verir. Qeyd olunduğu kimi,

Ümumdünya Kilsələr Şurası bir ildə artıq 3 dəfədir Azərbaycan əleyhinə bəyanat verir ki, bu da xoşagəlməz bir haldır. QMİ-nin də bu məsələ ilə bağlı münasibət bildirməsi çox önəmlidir və buna ciddi ehtiyac var idi.

O ki qaldı katolik kilsənin nümayəndəsinin sənəd istifadə etməyə çalışır. Bu, zalamaması məsələsinə, fikrimcə, o, bu cür məsələlərə müstəqil qərar vermək səlahiyyətində deyil. Yəni bu kimi qərarlar mərkəzlə razılaşdırılır, araşdırılır, daha sonra sənədə qol çəkilib.

Bir daha qeyd edirəm, il ərazində 3 dəfə Azərbaycan əleyhinə bəyanat verilməsi çox ciddi məsələdir və bu, çox ciddi proseslərdən xəbər verir. Bu məsələ Ümumdünya Kilsələr Şurasında deyil, ayrı-ayrı beynəlxalq təşkilatların nümunəsində də özünü açıq-aşkar göstərir. Eyni zamanda

bu onu göstərir ki, biz beynəlxalq təşkilat və müxtəlif qurumlarla daha sıx işləməli, iş aparmalıyıq ki, biz haqlı olduğumuz yerdə belə, xoşagəlməz halla və yaxud vəziyyətlə üzləşməyək.

Yəni bütün hallarda bu cür məsələlərdə ermənilər bizə qarşı bu proseslərdən istifadə etməyə çalışır. Bu, olduqca çox həssas məsələdir. Biz bu cür bəyanatlara sərt reaksiya verməklə yanaşı, həm də daha sıx, daha gərgin iş aparmalıyıq ki, qarşımıza qoyduğumuz hədəfə, məqsədlərə nail olaq. Çünki proses ciddi gedir, bu proseslərdə bizim də fəal olmağımıza ciddi ehtiyac var".

Məsələ ilə bağlı Azərbaycandakı Katolik kilsəsinin apostol prefekturasının mövqeyini öyrənməyə çalışdıq. Qurumun mətbuat xidmətindən sorğumuzun tezliklə cavablandırılacağı bildirilib.

Xalidə GƏRAY,
"Yeni Məşavət"

Yaxın günlərdə Zabuxa 20 ailə köçürüləcək

Avqustun 7-də Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi Laçın rayonunun Zabux kəndinə birinci mərhələdə köçürüləcək ailələr arasında püşkatma keçirib.

Dövlət Komitəsindən APA tps://apa.az/-ya verilən xəbərə görə, tədbirdə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonuna daxil olan Laçın rayonunda xüsusi nümayəndəliyinin və Laçın Rayon İcra Hakimiyyətinin nümayəndələri iştirak ediblər.

Püşkatmada 20 ailə (88 nəfər) iştirak edib. Ailə tərkibinə uyğun olaraq onlardan 4-ü ikiotaqlı, 4-ü üçotaqlı, 8-i dördotaqlı, 4-ü beşotaqlı mənzil ilə təmin olunub. Hə-

min ailələr indiyədək Bakı və Sumqayıt şəhərlərində, Abşeron rayonu ərazisində müvəqqəti məskunlaşma yerlərində yaşayıblar.

Püşkatmanın keçirilməsi məcburi köçkünlərin yerləşdirilməsində obyektivliyi və

şəffaflığı təmin etmək məqsədi daşıyır. Məcburi köçkün ailələrin nümayəndələri püşkatma vasitəsilə onlara verilən evlərin dəqiq ünvanını müəyyənləşdirirlər.

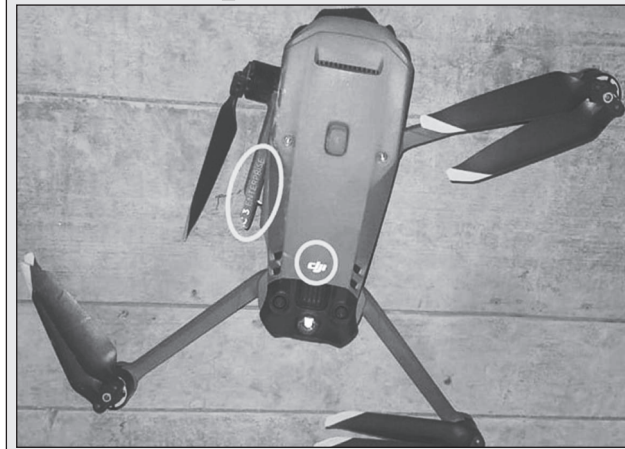
Tezliklə daimi yaşayış üçün Zabux kəndinə qayı-

dacaq keçmiş məcburi köçkünlər çox böyük sevinc hissi keçirdiklərini qeyd ediblər. Onlar işğaldan azad olunmuş ərazilərdə yaradılan şəraitə və məcburi köçkünlərə göstərilən diqqət və qayğıya görə Prezident İlham Əliyevə və Birinci vitse-prezident xanım Mehriban Əliyevaya dərin minnətdarlıqlarını bildiriblər.

Püşkatmada iştirak etmiş ailələr yaxın günlərdə Zabux kəndinə yola salınacaqlar.

Zabux kəndinin layihələndirilməsi və tikintisi üzrə sifarişçi Azərbaycan Respublikasının Məcburi Köçkünlərin Sosial İnkişaf Fondudur. Zabux kəndində bi-

Ermənistan silahlı qüvvələrinə məxsus növbəti kvadrokopter ələ keçirilib

Avqustun 7-si saat 13:30 radələrində Ermənistan silahlı qüvvələrinə məxsus "DJI Mavic 3" kvadrokopteri Azərbaycan Ordusunun Basarkeçər rayonunun Zod istiqaməti ilə üzbuüz istiqamətdə yerləşən mövqeləri üzərində uçuşlar həyata keçirməyə cəhd göstərilib.

Bu barədə APA tps://apa.az/-ya Müdafiə Nazirliyindən məlumat verilib.

Bildirilib ki, bölmələrimizin sayıqlığı nəticəsində kvadrokopter aşkar edilərək xüsusi texniki vasitələrlə endirilib.

inci mərhələdə beton zirzəmi-sığınacağı olan 223 birmərtəbəli fərdi yaşayış evi inşa edilir. Bundan baş-

qa, kənddə uşaq bağçası, inzibati bina, tibb məntəqəsi və digər obyektlər də tikilir.

“Tərtər işi” üzrə zərərçəkən şəxslərdən biri də Elmar Allahverdiyevdir. O, Şanlı Aprel döyüşlərinin qəhrəman iştirakçılarındandır. Həmin döyüşlərdə fərqlənənlərdən olub. “Tərtər işi” üzrə ortada olan faktlardan, general Bəkir Orucovun məhkəmədə verdiyi ifadəsindən belə qənaət formalaşır ki, kəşfiyyatçı Elmar Allahverdiyevin başına gələnlər də elə həmin döyüşlərdə fərqlənməsindən qaynaqlanıb.

O deyir ki, hazırda məhkəməsi gədən Vüsal Ələsgərov və digər 3 nəfər istəyəydilər belə, onların işi üzrə hazırda zərərçəkən kimi tanınan 185 nəfər hərbiçiyə qarşı bu miqyasda əməli özbaşına törədə bilməzdilər...

“Yeni Məsəvat” “Tərtər işi” üzrə yenilənmiş istintaqda zərərçəkmiş şəxs qismində tanınan, dindirilən Elmar Saleh oğlu Allahverdiyevin verdiyi ifadəni təqdim edir. Həmin ifadəni Elmar Allahverdiyev özü haqda məlumatları bölüşməklə verib. Bildirib ki, 2009-cu ildən Silahlı Qüvvələrdə müxtəlif vəzifələrdə işləyib. 2013-2016-cı illərdə N sayılı hərbi hissədə kəşfiyyat böyük komandiri olub. 2018-ci ilin martında ordu sıralarından tərxis olunub. 2020-ci ilin oktyabr ayında II Qarabağ döyüşlərində könüllü iştirakı ilə bağlı orduya, digər hərbi hissənin kəşfiyyat bölüyünün komandiri vəzifəsinə bərpə olunub. 2021-ci ilin avqustunda işə ehtiyata buraxılıb. 2016-cı ilin aprelinde Tərtərin Seysulan kəndi istiqamətində aparılan döyüş əməliyyatlarında iştirak edib. Rəhbərlik etdiyi bölmənin şəxsi heyətinin şücaəti ali rəhbərlik tərəfindən qiymətləndirilib...

(əvvəli ötən sayımızda)

O, istintaqa verdiyi ifadəsindən yazıb:

“Hikmət Həsənov daha bərk əsəbləşdi, “presə” komandası verdi”

...Mən bu və digər uğurlarımı sadalayıb, “bunları da ermənilər edib?” deyər Hikmət Həsənovdan soruşdum. Əvəzində məni təhqir etməyə başladı, təhqirlərinin cavabını verdim. Hikmət Həsənov daha bərk əsəbləşdi, “presə” komandası verdi. Qara maskalılardan Qurban Cümşüdəv, Polad Əzizov və Cabir Qəhrəmanov otağa daxil oldular və üstümə gəldilər. Mənə ilk yaxınlaşan Qurban Cümşüdəvü kənara itələdim və Hikmət Həsənova “mərdi qovub namərd etmə, mənim xidmətimi Allah və yanımdakı döyüşçülər bilir” dedim. Əllərini arxaya atdım, dərhal qollarımdan tutub otaqdan çıxardılar.

Həmin vaxt dəhlizdə kimsə “otaq hazırdır, gətirin, gətirin” deyirdi. Qəbul otağına yaxın 20 kvadratlıq, divarların boyası getmiş, suvaq görsənən, pəncərələri taxtadan və sellofanla örtülü, şüşəsi olmayan otağa gətirdilər. Otaqda yerdə ağ rəngli plastmas borular, məftillərdən hazırlanmış şallaq, içində su olan butulkalar vardı. Qiyas Abbasov da otağa gəldi və mənə “sakitləş” deyəndə, kimsə arxadan başıma küt alətlə vurdu. Zərbədən yerə yığıldım. Bu zaman əl-ayağımı məftillə, skoçla bağladılar və əynimdə olan bütün paltarları çıxardılar. Ondan sonra Qurban Cümşüdəv, Polad Əzizov, Cabir Qəhrəmanov

və bir neçə şəxs boru şlanqlarla və şallaqlarla bədənime zərbələr vurmağa başladılar. Tələb bu idi ki, ermənilərə işləməyimi boynuma alım, mənimlə əlbir olan yüksək rütbəli şəxsin adını verim. Əgər bunları etməsəm, məni öldürəcəklərini deyirdilər. Mən də erməniyə işləmədiyimi, olmayan bir şeyi deməyəcəyimi bildirdim. Həmin gün 4-5 saat plastmas borularla və məftil şallaqlarla döyüb işgəncə verdilər. O qədər vurmuşdular ki, işgəncədən artıq halsız bir vəziyyətə gəlmişdim.

Ruslan Mikayılov və həmin hərbi hissənin giziri Elçin Əliyev, Rəşad adlı başqa bir gizir idi. Mən onlarla birlikdə dəfələrlə təlimlərdə olmuşdum, bir yerdə çörək yemişdik, münasibətlərimiz vardı. Ona görə də onları xarici görkəmlərindən və səslərindən tanıya bilirdim. Su çəlləyinə salıb boğurdular və huşum itənə qədər suda saxlayırdılar. Dişlərimə, cinsiyyət orqanıma elektrik naqilləri qoşub “tok” verirdilər.

İşgəncə zamanı 1-ci korpusun komandirinin müavini Qi-

nə edəndən sonra nə yazdıqlarını bilmədim. Yenə sürüyüb 2-ci mərtəbəyə apardılar. Otaqda olarkən yaxınlıqdakı hərbi hissədə xidmət etmiş, təqaüddə olan polkovnik-leytenant Saleh Qafarovu (işgəncələr zamanı ağzı cırılıb və döyülərək öldürülüb-E.M) gördüm. Salehə, “bu sənə?” dedim. Gözləri bağlı idi, ağlaya-ağlaya kimliyimi soruşdu. Elmar olduğumu dedim. Saleh dedi ki, ona işgəncə verirlər və həmin işgəncələrə görə məcbur olub yalan-şun komandirinin müavini Qi-

müalicə aldıqdan sonra DTX-nın İstintaq Təcridxanasına aparıldım. Azərbaycan Respublikası CM-in 228.1-ci (qanunsuz olaraq silah, sursat əldə etmə, gəzdirmə) maddəsi ilə ittiham verildi.

Dövlətə xəyanət etməyimi sübut olunmadığına görə 2017-ci ilin dekabrında CM-in 228.1-ci maddəsi ilə bəremdə başlanmış cinayət işi Tərtər Hərbi Məhkəməsinə göndərildi. Məhkəmənin hökmü ilə 9 ay müddətində azadlıqdan məhrum olundum. 2018-ci il fevralın

Rayon Polis Şöbəsinin müstəntiqi kimi təqdim etdi və şöbəyə yaxınlaşmağımı istədi. Elə zəng olunan gün Tərtər polisində getdim. Polis rəisinin yanında müstəntiq dedi ki, Müdafiə Nazirliyinin Daxili Təhlükəsizlik Baş İdarəsinin (Həmin vaxt Müdafiə Nazirliyinin Daxili Təhlükəsizlik Baş İdarəsinin rəisi Nəcməddin Sadıkovun bacısı oğlu Ramil Əsgərov olub- E.M) məktub daxil olub və həmin məktuba əsasən izahat verməliyəm. Tələb etdim, məktubu verdilər, oxudum. Daxili Təhlükəsizlik Baş İdarəsindən göndərilən məktubda yazmışdılar ki, guya mən bəzi vaxtlarda Tərtər rayonunda gəncləri başıma yığib dövlət əleyhinə çevrilmiş hazırlamışam. İzahat verdim və göstərilənləri təkzib etdim. Mən məzuniyyətə buraxıldıqdan sonra Tərtərə, ümumiyyətlə, getməmişdim.

Hiss etdim ki, Müdafiə Nazirliyinin hansısa yüksək rütbəli şəxsləri mənimlə bağlı hansısa tədbirlər hazırlayır. Polisdən çıxan kimi Babək Səmidliyə zəng etdim. Dedim ki, arxadan vurmağı yaxşı bacarırsız, indi görürəm mən sizin başınıza nə oyun açırım. Babək Səmidli üz-üzə söhbət etməli olduğumuzu, polis qarşısında gözləməyimi istədi. Küçədə ikilikdə görüşdük. Dedi ki, barəndə verilən məlumatlar yalandır, yoxlamışıq, bir daha belə bir şey olmayacağına söz verdi. Mən də dedim ki, artıq gecdir, bütün baş verənlərə bağlı videoçekiliş hazırlamışam. Həmin videoyu yaxın bir adamıma göndərmişəm. Başım bir iş gəlsə, mənə nə isə olsa, həmin video dərhal yayılacaq. 2018-ci ilin yazından 2020-ci ilədək Babək Səmidli ilə müntəzəm telefon danışığımla olub. O, hər dəfə susmağımı istəyib...

“Hikmət Həsənov işgəncə ilə bağlı mətbuata açıqlama verənləri şikayətlərdən çəkəndirməyimi istəyirdi”

Elmar Allahverdiyev istintaqa ifadəsində Hikmət Həsənovdan “Tərtər işi”ndəki işgəncələr barəsində danışması, bu barədə mətbuata açıqlama verməməsini istədiyini göstərib:

“Hikmət Həsənovun dəvəti ilə Bərdə şəhərindəki xidməti evində olmuşam. Məndən baş verənlər barədə danışmamağı, hətta işgəncə ilə bağlı mətbuata açıqlama verənləri şikayətlərdən çəkəndirməyimi istəyirdi. 2018-ci ildən 2020-ci ilədək olan müddətdə Hikmət Həsənov Yevlax rayonu ərazisində, “Yevlax kruqu” deyilən yerdə, Bərdə şəhərində, Goranboy rayonu ərazisində özü şəxsən və Babək Səmidli vasitəsilə hər dəfə müxtəlif məbləğlərdə olmaqla müalicə xərclərini verib. Hikmət Həsənovla telefon danışığımla və görüşlərim 2020-ci ilin yay aylarına qədər davam etdi. Ondan sonra əlaqələr kəsildi. 2020-ci ilin sentyabr ayında II Qarabağ müharibəsi başlayanda könüllü şəkildə müharibədə iştirak etdim. Şuşa, Füzuli və Qubadlı rayonlarının işğaldan azad edilməsi ilə bağlı medallarla təltif olundum. Eyni zamanda cəsur döyüşçü medalı almışam...”

Elmar Allahverdiyevin ifadəsi burada yekunlaşır. Hazırda işə Sumqayıt Məhkəmə Kompleksində “Tərtər işi” üzrə 3 ayrı-ayrı qrupun cinayət işi üzrə məhkəmə prosesləri işə davam edir.

□ **ƏLƏN MƏMMƏDƏLİYEV,**
“Yeni Məsəvat”

“Gördülər ki, yalanlarına qol qoymuram, dırnaqlarımı kəlbətimlə dartıb çıxartdılar” - “Tərtər işi”ndə istintaq ifadəsi

Hikmət Həsənov “vətən xaini” etməyə çalışdığı qəhrəman kəşfiyyatçını sonradan evinə çağırıb, susmasını tələb edib; Nəcməddin Sadıkovun bacısı oğlu işə həbsdən buraxılan kimi Elmar Allahverdiyevi növbəti dəfə şərəfləməyə cəhd edib

“Dizlərimin altına xırda daşlar tökərək şallaqla vururdular, danışmağımı tələb edirdilər”

Səhəri gün sürüyüb başqa otağa apardılar. Gözüm, əl-ayağım bağlı vəziyyətdə idi. Gözlərimə əski qoyub skoçla bağlamışdılar. Bu zaman Hikmət Həsənovun səsinə eşitdim. Kimdənsə mənim danışib-danışmadığımı soruşdu. Cavab verən şəxsin səsinə Qurban Cümşüdəv olduğunu bildim. O, Hikmət Həsənova dedi ki, hələ danışmayıb, amma danışdıracağım. Bundan sonra sürüyüb həmin mərtəbədə başqa bir otağa apardılar. Gözüm bağlı olduğundan hansı otaq olduğunu bilmədim. Orada dizlərimin altına xırda daşlar tökərək, diz üstə saxlayıb şallaqla vururdular, danışmağımı tələb edirdilər.

“Dişlərimə, cinsiyyət orqanıma elektrik naqilləri qoşub “tok” verirdilər”

İşgəncə verənlər Qurban Cümşüdəv, Polad Əzizov, Cabir Qəhrəmanov, səslərindən tanıdığım hərbi hissənin zabiti

yas Abbasov, Fuad Ağayev, Hikmət Həsənovun özü və hərbi hissənin komandiri Teymur Məmmədovun və 1-ci kopusun qərargah rəisi Mübariz Rzayevin səslərini eşidirdim. Onlar tez-tez etiraf edib-etmədiyimlə maraqlanırdılar. Gördülər ki, yalanlarına qol qoymuram, əl və ayaq dırnaqlarımı kəlbətimlə dartıb çıxartdılar. İşgəncə zamanı, sonra həmin otaqdan başqa otağa sürüyüb aparanda əl olurdu ki, gözüməki əski sürüşüb aşağı düşürdü. Orada mənə işgəncə verilən otağın qapısının ağzında hərbi hissənin xüsusi təyinatlı bölüyün komandiri Anar Ramazanovu da görmüşdüm.

İşgəncə gedişatında məni birinci mərtəbəyə aparıb həkim müayinəsindən keçirdilər. Gözüməki əski düşmüşdü deyə müayinədə 3 həkimin iştirak etdiyini gördüm. Həkimlərdən biri ağbaş, 40-50 yaş arası, arıq, 1,60-1,70 metr boylu, digəri 35-40 yaşlı, 1,70-1,75 metr boyu, orta çəkili idi. Digərinin əlaqələrini işə xatırlamıram. Həkimlər hərbi formada idi və formanın üstündən ağ xalat geyinmişdilər. Həkimlər məni müayi-

Salehə eləmədiyi işi nahaq dediyini bildirdim.

Bu zaman otaqda olan və başımın üstündə dayanan bir nəfər sifətimə təpik vurdu. Mənə ardıcıl 4 gün işgəncə verdilər. İşgəncənin təsirindən huşumu itirdim. Bir də ayılanda Bakı şəhərində yerləşən hərbi hospitalda olduğumu bildim. Hospitalda 4 gün əlim-ayağım çarpayığa bağlı vəziyyətdə saxlanılmışam. Huşum özümə gələndə eşitdim ki, bir nəfər “ayıldır” dedi.

Elə həmin gün bir avtomobilin yük yerinə qoyub apardılar. Hara olduğumu bilmədim. Əl-ayağım bağlı vəziyyətdə olsa da, məni harasa bağladılar. Güc verib qolumu bağlandığı yerdən dartıb çıxartdım və gözünü açdım. Otaq qaranlıq idi. Qapıya yaxınlaşıb baxanda bildim ki, haupvaxtadayam. Bir neçə dəqiqədən sonra bir neçə nəfər otağa daxil olub əlimi bağladılar. Bir müddət sonra oradan çıxarıb başqa bir otağa apardılar. Orada məni müstəntiq dindirdi. İfade verdim, ermənilərlə əlaqəmin olmadığını dedim. Səhəri gün, 2017-ci ilin may-iyun ayında yenə əlimi və gözümü bağlayıb təqsirləndirilən şəxslərin danışması üçün nəzərdə tutulan xüsusi avtomobilə mindirildilər. Həmin avtomobilə məndən başqa bir neçə şəxs də vardı. Kim olduğunları bilmədim. Mən də, həmin şəxslər də lüt vəziyyətdə idik. Mənzil başına çatanda bildim ki, Yevlaxın ərazisindəki N sayılı hərbi hissənin köhnə binasıdır. Aparıldığım otaqda həddindən artıq çox adam vardı. Hamı da işgəncədən ah-nalə edirdi. Bir müddətdən sonra qapı açıldı və “Allahverdiyev kimdir” deyər soruşdular. Oradakılardan kimsə məni işarə verdi. Bir neçə nəfər sürüyüb bir otağa apardılar.

Orada gözümü açanda gördüm ki, otaqda 10-a yaxın adam var. Yanımda 1 nəfər maskalı şəxs durmuşdu, əynində sarımtıl rəngli hərbi forma vardı. Otaqda olan şəxslər məni yenə sorğu-sual etdilər və dedilər ki, avtomobilədən qumbara tapıblar. Avtomobilimdə qumbara gəzdirmədiyimi bildirdim. Ondan sonra məni xüsusi təcili yardım avtomobili ilə Bakı şəhərinə, DTX-nın hərbi hospitalına gətirdilər. Orada bir neçə gün

13-də azadlığa buraxıldım. Təxminən 2 gün sonra hərbi hissə komandirinin təlim-tərbiyə üzrə Elnur adlı müavini telefonuma zəng etdi, dedi ki, sən gəlib hərbi hissədən xidməti formanı götür, korpus komandiri Hikmət Həsənovun qəbuluna getməlisən.

“Hikmət Həsənov dedi ki, sən elə bilmə mən eləmişəm, səni Qiyas Abbasov tutdurub”

Elnura dedim ki, mən daha forma geymirəm, Hikmət Həsənova de ki, istəyirsə, mülki geyimdə gəlim. O da məruzə edib nəticəsini deyəcəyini bildirdi. Səhəri gün 1-ci Ordu korpusunun qarşısına çağırıldı. Hikmət Həsənov məni xidməti otağında qəbul etdi və forma geyinməyimin səbəbini soruşdu. Dedim ki, əynimə forma geyinib onunla xidmət etmək istəmirəm, inşallah, haqq-ədalət yerini tutar. Hikmət Həsənov dedi ki, sən elə bilmə mən eləmişəm, sənin bu işdə getməyində mənim əlim yoxdur, səni Qiyas Abbasov tutdurub. Bir də dedi ki, hələ sənin əmrin yoxdur, onadək forma geyinib xidmətdə olmalısən. Mən də dedim ki, sizlə xidmət etməkdən imtina edirəm.

Otağa Hikmət Həsənovun təlim-tərbiyə işləri üzrə müavini Babək Səmidli gəldi. Hikmət mənə dedi ki, heç yerdə, heç nə danışma, olanlar qurtarıb, bütün zərər-zıyanımı da qarşılayacağlar. O söylədi ki, “Qiyas məni inandırır ki, Elmar döyüşdən qaçdı, istəyirsən Babəki göndərim üzleşdirmə sənədlərinə baxsın, üzleşmədə də Qiyas yalan danışdığını boynuna alıb”. Qiyasın ünvanına söyüş söydü, “ax tı tvar, demək məni aldatmışam” dedi. Babək Səmidlinin mobil nömrəsini mənə verdi və Hikmət dedi ki, nəyə ehtiyacım olsa, ona zəng edim. Həmin gün korpusdan 45 günlük məzuniyyət vərəqəsi verdilər...

Nəcməddin Sadıkovun bacısı oğlunun idarəsi Tərtər polisində böhtan dolu məktub göndərib!

Elmar Allahverdiyev istintaqa ifadəsində həmçinin deyib ki, 2018-ci ilin təxminən mart ayında, dəqiq xatırlamadığı tarixdə ona zəng gəlib:

-Zəng edən özünü Tərtər

İtmək azadlığı

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

“Ümumiyyətlə, adam itkisi elə də nadir hadisə deyil. Statistikaya görə, hər il qəzetlərdə bir neçə yüz itkin düşmüş adam haqqında məlumat çap edilir”.

(Kobe Abe, “Qumluqdakı qadın” romanından, 1962, Yaponiya)

Qanuna görə, bizdə yetkinlik yaşı 18-dir. Bunu ötür keçəndə, müstəqil adamsan. Guya. Faktiki isə bizdə insan heç vaxt müstəqil olmur.

Təzəlikcə İsmayilli rayonunda 19 yaşlı iki gənc - bir oğlan və bir qız itkin düşüb. Biz onların itkin düşdüyünü hardan bilirik? Polisin məlumatından. Saytlarda xəbər qoymuşdular, deyir bu gəncləri görə, yerini bilən varsa bizə xəbər versin. Gənclər bu il iyulun 8-dən, artıq 1 aydır yoxdur. Polis axtarışı haqan elan edilib, dəqiq məlumatım yoxdur. O cümlədən onları axtaran, polisə üz tutan kimdir, bilmirəm. Ehtimal edirəm oğlanın ailəsi, atası ərizə, müraciət yazıb, çünki internetdə onun video-intervüsü var. Müxbirin şərhində isə deyilirdi ki, qızın ailəsi danışmaq istəməyib, hətta “bizim elə qızımız yoxdur” deyiblər. Yəqin bu yolla “qoşulub qaçan” qızın el utancını paylaşmaq istəmərlər. Oğlanın atasının şərhində maraqlı idi: “Hardadırsa gəlsin, kişi qız qaçırdı da, burda eyib iş yoxdur” və sairə.

Ümid edirəm bu gənclər sağ-salamatdır, bütün işləri də qaydasındadır. Ancaq hadisənin ətrafında cərəyan edənlər düşündürücüdür. Yuxarıda yazdığım kimi, 19 yaşlı insan artıq yetkin, müstəqil sayılır. Nəyə görə biz belə insan haqda məlumat ala bilməyəndə onu axtarısa verməliyik? Bunun hüquqi proseduru necədir? Bəlkə adam qohum-əqrəbadan bezib, “ilim-ilim itmək” fikrindədir? Neçə yaşa qədər adamları axtarmağa icazə var? Məsələn, adamın 19 yox, 29 yaşı olsa, telefona cavab verməsə, onu axtarısa verməliyikmi?

Əlbəttə, bu kimi şeylər bir az da bizim mentalitetdən, adət-ənənədən qaynaqlanır. Heç kəsə müstəqillik, azadlıq verə bilmərik. Daim gözümüz üstündə olmalıdır. “Böyük qardaş sənə baxır” - dahi klassikin yazdığı vəziyyət bizdə həyat tərzidir. Aşağıdan yuxarıya. Camaatdan hökumətə. Kənddən şəhərə. Hər yerdə və hər adama aiddir. Azad olmayan adamlar isə azad, müstəqil dövlət qura bilməz. Əsarət sanki bizim alın yazımızdır. Bunu şişirtmə kimi yazmıram. Hər şey elə məişətdən başlayır.

Validənlərimizi babalarımız nəzarətdə saxlamışdır. Onlar bizi izləyir. Biz uşaqlarımızı. Bunun müsbət tərəfləri də var və biz buna “şərqli, müsəlman, azərbaycanlı istiqanlılığı” deyirik, öyürük. Ancaq hər işdəki kimi, şitini çıxartmışıq. Bir-birimizin şəxsi həyatına, azadlığına, müstəqilliyinə burun soxmaqdan, sözün əsl mənasında, həzz alırıq. Halbuki dərinədən düşünsən, bu, sırf qəbilə təfəkkürüdür. Cəmiyyət anlayışına heç dəxli yoxdur. “Mənimkilərə yaxşı olsun, başqaları cəhənnəm olsun” - bu nəzarətimizin alt qatında belə yaşama durur.

Halbuki İsmayillıdan 19 yaşlı iki gəncin sivişib aradan çıxmasının köklərini düşünsək ilk növbədə bu sualı verməliyik: “Onlar orda qalıb nə iş görəcəkdilər? Orda onlara nəşə yaşıl işıq var idimi?” Çətin. Rayonlarda iş-güc olsa hamıya Bakıya qaçmazdı. Biz yaxınlarımıza ona görə nəzarət edirik ki, cəmiyyətə nəzarət etmədiyimizi, ətraf aləmdəki qorxuların ipini buraxdığımızı yaxşı qanıırıq.

Sözləşmə, xəbərlərdə həmin gənclərin rayondakı hansısa peşə kollecinin tələbəsi olduğu, elə kollecdə tanış olaraq bir-birini sevdiyi yazılmışdı. Guya yaxşı oxumadıqları üçün, “aşıq-məşuqluq” fəaliyyətinə görə kollecdən qovulublar. Lakin sonradan kollecın mövqeyini dərc etdilər, deyir bizdə belə tələbələr heç vaxt olmayıb. İndi kimə inanasan? Kollece, jurnalistə, yoxsa valideynə? Sanki siçan-pişik oynayırlar. Gənclər də adam yox, Mikki Maus-dur, Tom və Cerridir.

Təklif edirəm o populyar yanaşmanı bir qədər düzəldək. “Bizi itirib-axtaran yoxdur” söhbətini nəzərdə tutaram. Bizi axtaran çoxdur, itməyə imkan vermirlər.

“Gallup” bu yaxınlarda Ermənistanda növbəti sorğu keçirib. Nəticə nə baş nazir Nikol Paşinyan iqtidarı, nə də müxalifət üçün təsəllivericidir. Elə erməni cəmiyyəti üçün də. Doğrudur, hakim partiyanın reytingi yenə müxalifətin toplam nüfuzunu üstələyir. Lakin söhbət aşağı rəqəmlərin müqayisəsindən gedir. Yəni “pisliyin içində ən yaxşısı” məsələsi.

“Gallup”a görə, respondentlərin yalnız 13,3%-i hakim partiya səs verməyə hazırdır. Müxalifətçi “Ermənistan” 3,8%, “Çiçəklənən Ermənistan” 1,8%, “Şərəf duyuram” bloku isə 1,5% səsə ümid edə bilər. Respondentlərin 0,8%-i “Daşnaksütyun”a, 0,4%-i Erməni Milli Konqresi və “Sasna Tsrer”ə səs verməyə hazır olduğunu bildirib (Müxalifətə üst-üstə 8% səs). Sorğu habelə müəyyən edib ki, vətəndaşların 67%-dən çoxu N.Paşinyana etibar etmir.

Sonuncu rəqəm kifayət qədər düşündürücüdür. Çünki belə çıxır, Nikol Paşinyan ictimai etimadı itirib və sülh müqaviləsi imzalaya bilməyəcək (Hərçənd müxalifətə dəstək ondan da aşağıdır). Yaxud imzalasa, devriləcək? Və ya bu o anlamı gəlir ki, erməni cəmiyyəti radikal-revanşistlərin ardınca getməyə hazırdır?

Suallar hələlik açıq qalır. Lakin mövcud vəziyyət hakim partiya Azərbaycanla nə dərəcədə səmərəli sülh danışıqları aparıb konkret sənəd imzalamağa zamanət verir, onu da söyləmək çətin. Rəsmi İrəvan sülh sazişi məsələsində iki ildir vaxtı məsuliyyət-sizcəsinə uzatmaqla ən böyük pislili elə öz xalqına eləməkdədir. Ona görə ki, bir var, özünə qarşı etimadın pik vaxtında cəmiyyətlə açıq danışib onu sülh müqaviləsinə inandırarsan, bir də var, nüfuzun “quyunun dibi”nə düşəndə eyni cəhdləri edəsən.

Qısası, bir daha belli olur ki, zaman Ermənistana işləmir. Demək, İrəvan üçün sonrakı sülh anlaşması əvvəlkindən daha ağır olacaq. Təəssüf ki, Paşinyan hakimiyyət öz sələfləri kimi, tam yanlış olaraq, bunun əksini zənn edir. Sərhəddəki “humanitar” avantüra göstərdi ki, hətta o, Köçəryan-Sərkisyan cütliyünün destruktiv, pozucu kursuna qayıdıb. Guya zamanla Ermənistan üçün indikindən xeyli məqbul şərtlər yaranacaq.

Bu isə gözənilmir. Ona görə ki, Azərbaycan qardaş Türkiyə ilə hərbi-siyasi təndəmdə bölgədə öz qüdrətini

İrəvan və separatçılar müharibəni seçir - Bakı isə nəyi nə vaxt edəcəyini bilir!

Paşinyan Köçəryan-Sərkisyan yoluna qayıdır; Ermənistan “Spayka” TIR-ları kimi dalanda, xuntaçılar da 80-ci illərdə ilişib qalıb; kapitulyant ölkə üçün sonrakı sülh sənədi əvvəlkindən daha ağır olacaq, çünki...

durmadan artırır və kapitulyant ölkəyə heç vaxt hərbi paritet (balans) yaratmağa imkan verməyəcək. Başqa sözlə, masada şərtləri həmişə Bakı diktə edəcək. Odur ki, son sorğudan ən ciddi nəticələri Nikol Paşinyan hökuməti çıxarmalıdır.

Əsas qənaət isə belədir ki, Ermənistan baş naziri öz xalqını Azərbaycanla sülhə hazırlaya bilməyib, vaxtı uzatdıqca hazırlaması daha çətin olacaq. Bu mənada iki həftədir “Laçın” postu yaxınlığında dalanda ilişib qalan “Spayka” TIR-ları ilə yanaşı, elə Ermənistanın özüdür.

Bu arada Ermənistan Vəkillər Palatasının keçmiş sədri Ara Zohrabyan və qondarma “dq”-in “vəkillər palatası”nın “sədri” Erik Beqlaryan Paşinyana qarşı məhkəmə iddiası qaldırıblar. “Biz İnzibati Məhkəmədən Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın Qarabağın Azərbaycanın tərkib hissəsi kimi tanınması ilə bağlı bəyanatlarını və hərəkətlərini qanunsuz hesab etməyi tələb edirik. Törəmə tələb kimi Ermənistan baş naziri Paşinyana bu istiqamətdə hər hansı addım atmasının, o cümlədən Qarabağın Azərbaycanın tərkib hissəsi kimi tanıyan sənədi imzalamasının qadağan olunmasını (! - red.) istəyirik”, - Zohrabyan bildirib.

Diqqət edin, revanşistlər

öz iddialarını Ermənistan konstitusiyasına, habelə Ermənistan SSR Ali Sovetinin 1989-cu il qərarına (Dağlıq Qarabağın Ermənistanla “birləşdirilməsi”) əsaslandıqlarını söyləyiblər.

Həqiqətən də Ermənistanın hazırkı konstitusiyası beynəlxalq normaların ziddinə olaraq, keçmiş DQMV-ni Ermənistanın ərazisi kimi təsbit edib. Yeni həmin konstitusiyaya əsasən, kapitulyant ölkənin ərazisi heç də 29.7 min kv km yox, 34.1 min kv km-dir (4.4 - keçmiş DQMV).

Sadələndirən, o cümlədən “Qarabağ Azərbaycan” deyən Paşinyana qarşı artan ictimai etimadsızlıq göstərir ki, ermənilər mənfur “miatsum” ideyasından qurtula bilmir. Laçın yolu da onların üçün humanitar dəhliz yox, məhz öz köhnə, bədnam planlarını reallaşdırmaq üçün vasitə, silah-sursat, təchizat yolu kimi lazımdır...

Son gəlişmələrin yekunu olaraq erməni toplumunda “müharibə partiyası” təzədən populyarlıq qazana, Azərbaycanla sülh daha əlçatmaz ola bilər - təbii ki, Ermənistan üçün qat-qat acı nəticələri ilə birgə. Seçim özlərinindir. İstənilən halda rəsmi Bakının xoş məramı sonsuzadək davam etməyəcək, illah da bu, qarşı tərəfdən zəiflik kimi

qəbul edilib avantürist planlar naminə istifadə olunarsa. Məqamı gələndə lokal antiterror əməliyyatları olacaq, o yana da keçiləcək.

Sırağün separatçı-başı Arak Arutyunyanın verdiyi təxribatçı müsahibə, baş xuntaçının növbəti dəfə Azərbaycan dövlətinə meydan oxuması, dünən isə daşnak David İxanyanın qondarma “artsax parlamentinin sədri seçilməsi” buna şəkk-şübhə saxlamır.

Belli olduğu kimi, Arak Azərbaycanın təkliflərini qəbul etməyəcəklərini bildirib, faktiki silahlı mübarizəyə çağırıb. Ağillan gedib 80-ci illərə. Eyni zamanda bir daha aydın olur ki, separatçılar Qarabağdakı sadə erməniləri də girov saxlayırlar.

Belə demarşlara Azərbaycan, əlbəttə ki, uzun müddət susqun qala bilməz. Daha bir səbəb: Qarabağa artıq böyük köç başlayıb, quruculuq-bərpa işləri ildən-ilə sürətlənir. Dəfələrlə yazdığımız kimi, biz imkan verə bilmərik ki, silahlı banditlər həm qayıdan əhəlimizə, həm də Qarabağın bərpası prosesinə ciddi təhlükə yaratsın.

Belə bir “lüks” onlara tənəbməyəcək, çünki bu bizim qırmızı xəttimiz! Azərbaycan dövləti nəyi nə vaxt edəcəyini yaxşı bilir...

□ **Siyasət şöbəsi,
“Yeni Müsavat”**

Ermənistanın bütün ekoloji normalara və konvensiyalara zidd olaraq ABŞ sərmayəsi hesabına Naxçıvanla sərhəddə metallurgiya zavodu tikmək arzusu, deyəsən, fiasko olacaq.

Qeyd edək ki, Azərbaycan həm rəsmi səviyyədə, həm də QHT-lər səviyyəsində buna etiraz olaraq müvafiq beynəlxalq instansiyalara dərhal müraziyətlər ünvanlanmışdı. Erməni tərəfi isə israr edirdi ki, heç bir beynəlxalq konvensiya və öhdəliyi guya pozmayıb. Üstəlik, məsələni siyasələşdirmək və ABŞ-Azərbaycan müstəvisinə keçirmək üçün tikinti ərazisində Ermənistan və Birləşmiş Ştatların bayraqlarını yan-yanasına asmışdılar. Amma, görünür, bu da kömək olmayıb.

Onu da qeyd edək ki, zavodun məhz indiki ərazidə inşası həm də Kərki kəndinin Azərbaycana qaytarılmasını qeyri-mümkün etmək niyyəti güdür(dü).

“Yerasxda tikilən erməni-amerikan metallurgiya zavodu tezliklə başqa, daha təhlükəsiz yerə köçürülə bilər”.

“Yeni Müsavat” xəbər verir ki, bu barədə “Sputnik Ermənistan”a məlumatlı mənbələrdən bildirilib. Ən çox ehtimal olunan variant kimi isə Ararat şəhəri ilə bitişik ərazi hesab olunur. “Zavod rəhbərliyi bizimlə söhbətində məlumatı nə təkzib, nə də təsdiq etdi. Əvvəllər bu variant müəssisənin sahibi olan GTB holdingin direktoru tərəfindən təkzib edilmişdi. İyunun 13-dən Azərbaycan Silahlı Qüvvələri vaxtaşırı Yerasxdakı zavodun tikinti sahəsinə atəşə tutub, insidentlərdən biri zamanı iki Hindistan vətəndaşı yaralanıb. Rəhbərlik ABŞ bayrağının asılmasının müəyyən psixoloji təsir göstərəcəyinə ümid etsə də, ondan sonra və xarici səfirlər əraziyə baş çəkəndən sonra da atəş açılma halları səngiməmişdi”, - deyə qəzet qeyd edib. GTB holdingin direktoru Tiran Akopyan bir müddət əvvəl zavodun inşasının faktiki iflic vəziyyətə düşdüyünü, “tikinti sahəsindəki işçilərin dərhal Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin hədəfinə çevrildiyini” bildirmişdi. İnşa edilən metallurgiya zavodunun sahibləri Amerikanın Virtual Funding və CESI Global Investments şirkətləridir. İyunun 14-də onlar utanmazcasına Azərbaycana ünvanlı birgə bəyanatla müraziyətlər edərək bildirmişdilər ki, “silahsız işçilər istiqamətində yenidən atəş açılacağı təqdirdə, bunu Amerika kapitalına birbaşa zərbə hesab edəcəklər”.

Əlbəttə ki, atəş məsələsi ermənilərin uydurması və şantajdır. Bəs zavodun yerini həqiqətən dəyişdirilə bilərmi və əsas hansı səbəbdən? Belkə ABŞ investorları nəha-

Ermənistan sərhəddə ABŞ puluna zavod tikməkdən vaz keçir - Azərbaycanın tələbi...

Fikrət Yusifov: “Bu addımı atmaqda başlıca məqsəd...”
Elçin Mirzəbəyli: “Xəbərin reallığı nə dərəcədə əks etdirdiyini söyləmək çox çətinidir”

yət, anlayıblar ki, mübahisəli əraziyə investisiya qoymağa dəyməz?

Sabiq maliyyə naziri, iqtisadçı alim Fikrət Yusifov “Yeni Müsavat”a bu barədə açıqlamasında bildirdi ki, imkanları çatan bütün vasitələrlə Azərbaycana və digər qonşu ölkələrə qarşı təxribat törətmək erməni xislətinin mahiyyətindən irəli gəlir: “Bu millətin sağlam düşüncəsi olmadığı kimi, sağlam əməlləri də yoxdur. Ermənilər tarix boyu ekoloji təxribatlar törətməklə Azərbaycana ziyan vurmağa çalışıb. Sovetlər dönəmində ermənilərin ən böyük ekoloji təxribatı “Arpa-Sevan” adlı, dəyəri milyardlarla dollarla ölçülən tunelin çəkilməsi idi. Ermənilər 1960-cı illərin əvvəlində Sovetlər İttifaqına rəhbərlik etmiş Xruşovu inandırma bilməmişdilər ki, bu layihə reallaşdırılmasa, Sevan (Göyçə) gölü ekoloji fəlakətlə üz-üzə qalacaqdır. Təbii ki, bu addımı atmaqda başlıca məqsəd ilk növbədə Naxçıvanın böyük bir ərazisini susuz qoymaq idi. Lakin uzunluğu 48 kilometr olan “Arpa Sevan” tunelinin çəkilişi ermənilərin niyyətini gözələrində qoydu. Belə ki, tunelin keçdiyi ərazilərdən uran suxurlarının olması səbəbindən Arpaçaydan axıdılan su Sevan (Göyçə) gölündə ekoloji fəlakətə səbəb oldu - yeni göldə yaşayan balıqlar məhv olmağa başladı. Belə olan halda Arpaçaydan Sevan gölüne su axıdılması tamamilə dayandırıldı.

Ermənilər bundan sonra da Arpaçay üzərindəki təxribatlarını dayandırmadılar.

Şərur rayonunun Gümüşlü qəsəbəsi yaxınlığında, Arpaçay üzərində Azərbaycanın Arpaçay su anbarını tikdirməkdə əsas məqsədi bu anbara yığılan su hesabına Naxçıvanın böyük bir ərazisində kənd təsərrüfatını inkişaf etdirmək, məhsul bolluğu yaratmaq idi. Lakin hər il belli bir zamanda göldə lazım olan həcmdə su yığmaqla bağlı problemlər yaşanır. Ermənilər öz ərazilərində güclü nasoslar vasitəsilə çayın suyunu lazım olan - olmayan yerlərə vurub, onun Arpaçay su anbarına axmasının qarşısını almağa çalışırlar. Baxın, erməni xislətinin iç üzünə - bir millət kimi nə qədər alçalmaq lazımdır ki, belə murdar əməllərə imza ata bilsən?

Bu gün Ermənistan bölgədə tək ekoloji deyil, digər bütün mümkün fəlakətlərin müəllifidir.

Ermənistanla Avropa İttifaqı arasında əməkdaşlıq haqqında yeni sazişə əsasən, energetika sahəsində əməkdaşlıq çərçivəsində Ermənistan istismar müddəti 2016-cı ildə başa çatmış Metsamor atom elektrik stansiyasını bağlamalı və təhlükəsiz şəkildə istismardan çıxarmalıdır. Lakin bütün səviyyələrdən olan tələblərə baxmayaraq, Ermənistan təhlükəli atom elektrik stansiyasının istismarını davam etdirir. Bu stansiyada Çernobil AES-də yaşanmış fəlakətə bənzər bir fəlakətin baş verməsinin bölgə üçün nə demək olduğunu yəqin hər kəs yaxşı anlayır.

Ermənistanın Azərbaycanın ekosisteminə zərbə vurmaq cəhdləri bütün dövrələrdə davam edib. Hazırda

Ermənistan özünün dağ-mədən sənayesinin kollektoru- na çevirdiyi Oxçuçay və Kür çaylarını ciddi şəkildə çirkənləndirir. Azərbaycanın müvafiq dövlət qurumları tərəfindən aparılan monitorinqlərlə müəyyən edilib ki, Oxçuçayın suyunda mis-molibden birləşməsinin miqdarı 2, dəmir 4 və nikel 7 dəfə normadan yüksəkdir.

Ermənistanın indi də Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə həmsərhəd bölgədə və Türkiyə ilə sərhəddə çox yaxın ərazidə-Arazdəyən adlanan yerdə ABŞ sərmayəsi ilə 70 milyon dollarlıq iri metallurgiya zavodu inşa etmək istəyi bu ölkənin Azərbaycana qarşı yeni bir ekoloji cinayətidir. Belə zavodun Naxçıvanla sərhəddə inşası geniş zolaqda ekosistemin pozulmasına, havanın zəhərli tullantıların çirkənləməsinə səbəb ola bilər. Bu zavodun inşası sərhəddə yerləşən Sədərək rayonunun ərazisində mal-qaranın və əkinlərin məhvə, insanların ciddi xəstəliklərlə üzləşməsinə gətirib çıxara bilər. Çünki Sədərək rayonunun ərazisində fəaliyyət göstərən təsərrüfatlarda Ermənistandan gələn “Şir Arxı”nın suyundan istifadə edilir. Ermənistan Azərbaycanla indiki hərbi münaqişə zəmnində bu zavodu Naxçıvanla sərhəddə tikilməsinin bir o qədər də asan olmayacağına əvvəlcədən yaxşı bilirdi. Elə bu səbəbdən də layihəni ABŞ-də yaşayan, erməni əsilli iş adamı ilə reallaşdırmağa üstünlük verib. Öz tarixi boyu onun-bunun kölgəsində yaşamağı həyat tərz seçmiş ermənilər, bu dəfə

ABŞ bayrağı altında daldalana bilməyəcəklər. Çünki ekoloji fəlakətlərə aparan layihələrə bu gün dünyanın baxışları olduqca fərqlidir.

Ermənilərin Azərbaycan tərəfi şantaj məqsədilə dedikləri “bu layihə ABŞ şirkətinin vəsaiti hesabına tikilir, ABŞ dövləti öz investorunu qoruyacaq kimi” şantaj xarakterli çağırışları, sadəcə, blefidir. Öncə onu deyək ki, aldadılaraq bu layihəyə investisiya qoymağa razı salınmış erməni əsilli investor yaranmış durumda geri çəkilməyə məhkumdur - əks halda onun yatıracağı investisiya böyük risk altında qalacaqdır. Bu məsələ ABŞ hökuməti səviyyəsinə qalxarsa, burada Azərbaycanın sözü-nün eşidiləcəyi şübhəsizdir. Çünki 1991-ci il fevralın 25-də Finlandiyanın Espo şəhərində imzalanmış Birləşmiş Millətlər Təşkilatının “Transsərhəd kontekstində ətraf mühitə təsirin qiymətləndirilməsi haqqında” Konvensiyasının şərtlərinə görə, konvensiya tərəfi öz ölkəsi ərazisində planlaşdırdığı iri müəssisənin fəaliyyətinin digər ölkələrin ərazisinə mənfi ekoloji təsiri ola bilsə, bu fəaliyyət həmin ölkənin müvafiq qurumları ilə razılaşdırılmalı və həmin müəssisənin ətraf mühitə təsirinə qiymətləndirilməsi ilə bağlı sənəd hazırlanmalıdır.

Azərbaycan və Ermənistan həmin Konvensiyanın tərəfləridir. Bu, adicəkilən zavodun Naxçıvanla sərhəddə tikintisinin dayandırılması üçün yetərlidir. Əgər qarşı tərəf beynəlxalq Konvensiyanın şərtlərini pozmağa qərarlı olarsa, bu halda bütün məsuliyyət erməni tərəfin üzərində qalacaqdır. Azərbaycan isə ermənilərin başa düşdüyü digər müvafiq addımları atmağa haqlı olacaqdır”.

BAXCP sədrinin müavini, siyasi şərhçi Elçin Mirzəbəyli bu xəbərin həqiqiyyətinə müəyyən qədər şübhə ilə yanaşır: “Arazdəyəndə inşa edilən metallurgiya zavodunun başqa bir əraziyə köçürülməsi ilə bağlı yayılan xəbərde diqqətçəkən ən önəmli məqam sözügedən məlumatın “Sputnik-Ermənistan” tərəfindən yayılmasıdır. Məlumatı Ermənistanın

digər informasiya resursları, əsasən hökumətə yaxın olmayan saytlar məhz “Sputnik-Ermənistan”a istinadən yayıblar. Xəbərin reallığı nə dərəcədə əks etdirdiyini söyləmək çox çətinidir. Amma anlaşılan odur ki, “Sputnik-Ermənistan”ın və onun rəhbəri Marqarita Simonyanın xidmət etdiyi siyasi dairələr də Azərbaycanla sərhəddə ABŞ-Ermənistan birgə müəssisəsinin inşasında maraqlı deyillər. Bunun isə çoxsaylı səbəbləri ola bilər. Qeyd edim ki, həm metallurgiya zavodunun inşa edildiyi ərazi, həm də Rusiyanın Gümrüdəki hərbi bazası eyni zolaq üzərində yerləşir. Arazdəyən Azərbaycanın Naxçıvan eksklavıyla və İranla, Gümrü isə Türkiyə ilə sərhəd bölgəsindədir. Məlum olduğu kimi, Ermənistanın İranla sərhədlərini Rusiya Federal Təhlükəsizlik Xidmətinin sərhəd xidməti mühafizə edir. Həmin ərazidə ABŞ kapitalıyla metallurgiya zavodunun inşası, ekoloji problemlərlə yanaşı, həm Rusiyanın, həm də İranın maraqlarına ziddir. Rəsmi Tehran bu barədə açıq danışmasa da, sərhədinin bir neçə addımında ABŞ kapitalı və gələcəkdə kəşfiyyat xarakterli missiya yerinə yetirəcəyi ehtimal olunan bir müəssisənin inşasını razılıqla qarşılaya bilməz. Digər tərəfdən, Ermənistanın sözügedən zavodun Azərbaycan və İranla sərhəddə inşası barədə qərarı da bir sıra şübhələrin ortaya çıxmasına zəmin yarada bilər. Zəngəzur dəhlizinin Arazdəyəndən (Arazdəyən-Culfa-Ordubad-Mehri-Horadiz) keçəcəyini nəzərə alsaq, ABŞ kapitalı zavodun inşası üçün Arazdəyənin seçilməsi təsadüfə bənzəmir. İranın bu məsələdə sükuta qər qəlməsinin səbəblərindən biri də, çox güman ki, rəsmi Tehranın Zəngəzur dəhlizinin işə düşməsinə maraqlı olmaması ilə bağlıdır. Amma Tehran da yaxşı başa düşür ki, bu və ya digər əraziyə ABŞ-nin kapitalı daxil olduqdan müəyyən bir müddət sonra bu kapitalın “qorunması” bəhanələri də gündəmə gələ bilər”.

□ Cavanşir ABBASLI,
“Yeni Müsavat”

Dünyanın aparıcı iqtisadiyyatlarına malik ABŞ, Avropa İttifaqı və Çindən gələn neqativ xəbərlər fonunda global neft bazarında qiymətlər 85-86 dollar aralığında sabitləşib. Buna səbəb bazarda qiymətlərin OPEK+ ölkələrinin hasilatı azaltmaq istiqamətli addımları ilə dəstəklənməsidir. Belə ki, avqustun 1-dən etibarən Rusiya dünya bazarına gündəlik neft ixracını 500 min barel azaltmağa başlayıb. Bu addım mart ayından başlayaraq gündəlik hasilatın 500 min barel azaldılmasına əlavə olaraq atılıb.

Rusiya baş nazirinin müavini Aleksandr Novak bildirib ki, bu addım dünya neft bazarında balansı qorumaq məqsədilə atılır. Novakin sözlərinə görə, şirkətlər hasilatı, yaxud ixracı azaltmaq barədə özləri qərar verəcəklər, əsas odur ki, Rusiyanın ümumi ixracı vəd edilən həcmdə azalacaq.

Rusiyanın energetika naziri Nikolay Şulgin isə TASS-a bildirib ki, ölkəsi neft ixracını iyuldan azaltmağa başlayıb ki, avqustun 1-dən onu vəd oluna həcmə - 500 min barelə tam çatdırsın.

Bu ay həmçinin Səudiyyə Ərəbistanı gündəlik hasilatı 1 milyon barel azaltmaq qərarını davam etdirəcək. Ər-Riyad bu addımı yalnız iyul ayı üçün bazarda qiymətlərin azalmasının qarşısını almaq məqsədilə atmışdı. Lakin sonradan bu qərarın müddəti avqusta şamil edildi. May ayından ölkə gündəlik hasilatı 500 min barel azaltmışdı. Nəticədə hasilat 10 milyon barelə düşmüşdü. Hazırda Səudiyyə Ərəbistanının gündəlik hasilatı 9 milyon barel təşkil edir.

Aleksandr Novak bildirib ki, Rusiya neft hasilatının azaldılması ilə bağlı üzərinə götürdüyü bütün öhdəliklərə əməl edir. Onun dediyinə görə, hazırda Rusiyanın gündəlik neft hasilatı 9,5 milyon barel təşkil edir: "Bu, mart ayından etibarən hasilatın 500 min barel azaldılması ilə bağlı könnüllü öhdəliyə tam əməl edilməsi deməkdir. Bundan əlavə, biz avqust-sentyabr aylarında ixracı da azaltmaqla bazarda qiymət balansını qorumağa çalışırıq".

Qeyd edək ki, Rusiya fevral ayında martdan etibarən gündəlik hasilatı 500 min barel azaldacağını elan edib. Bunu bazardakı neft təklifini azaltmaq məqsədilə izah edən Moskva eyni zamanda şübhəli şəkillərdə martdan etibarən hasilat göstəricilərinin açıqlanmasını dayandırıb. Son açıqlamada fevralda gün-

dəlik hasilatın kondensatsız 9,9 milyon barel təşkil etdiyi bildirilir.

Lakin aprel-may aylarında beynəlxalq analitik mərkəzlərin hesablamaları nəticəsində məlum olub ki, Rusiya gündəlik hasilatı cəmi 270 min barel - 9,6 mil-

bu da fevralın 1-də Avropa İttifaqının embarqo qərarı qüvvəyə minənə qədər reallaşan ixracdır.

2022-ci ildə Rusiya Afrika ölkələrinə əsas hissəsi dizel yanacağından ibarət olan 8 milyon ton neft məhsulları ixrac edib. Rusiyanın

ləliklə, əsas oyunçuların hasilatı və ixracı azaltmaları dünya bazarında qiymətlərin 85 dollara qədər yüksəlməsi ilə müşayiət olunur.

Rusiyanın neft qiymətlərinin 80 dollardan yuxarı olmasında xüsusi marağı aydındır ki, müharibə xərcləri-

gündəlik neft ixracını 500 min barel daha azaldıb. Lakin BEA bildirir ki, turizm mövsümü ilə bağlı Rusiyanın daxilində yanacağa tələbat artdığına görə, ixracın azalması ümumi hasilatda azalmaya gətirməyəcək.

Iyul ayında Rusiyanın

milyard rubl olmuşdu.

Iyul ayında isə Rusiya büdcəsinə ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 5,2 faiz çox neft-qaz gəliri daxil olub. 811,3 milyard rubl təşkil edən gəlirin belə artımına rübdə bir dəfə toplanan əlavə gəlir vergisi səbəb olub. Iyulda bu vergi üzrə büdcə gəliri 294,5 milyard rubl təşkil edib. Nazirliyin məlumatına əsasən, yanvar-iyulda neft və kondensat ixracından vergilər üzrə

Neft bazarının halı və Rusiyanın "fədakarlığı" - təhlil

Azərbaycan üçün komfortlu qiymət nə qədər davam edəcək?

büdcə ötən ilin eyni dövründəkindən 38,9 faiz az - 3 trilyon 571 milyard rubl, ixrac rüsumu üzrə isə 3,1 dəfə az - 125,2 milyard rubl gəlir əldə edib.

Neft gəlirlərindəki azalma fonunda Ukraynadakı işğalçı müharibə Rusiyanın xərclərini rekord həddə çatdırır. Belə ki, Rusiya hakimiyyəti 2023-cü il üçün məqsədli müdafiə xərclərini ikiqat artırmalı olub. Bu barədə məlumatı "Reuters" əldə etdiyi hökumət sənədi əsasında yayıb. Məlumatdan aydın olur ki, bu xərclər bütövlükdə dövlət xərclərinin üçdəbirinə - 100 milyard dollara qədər artırılıb. Sənədə əsasən, bu ilin birinci yarısında Rusiya məqsədli müdafiəyə bütövlükdə 2023-cü ildə planlaşdırılan 4,98 trilyon rubldan (54 milyard dollar) 12 faiz və ya 600 milyard rubl çox - 5,59 trilyon rubl xərcləyib. Bu, 14,97 trilyon rubl təşkil edən ümumi büdcə xərclərinin 37,3 faizinə bərabərdir.

Xərclərin belə çoxalması fonunda neft qiymətlərinin yüksəlməsi Rusiya büdcəsi üçün müsbət amildir. Rusiya Maliyyə Nazirliyi bəyan edib ki, qiymətlərin 80 dollardan yuxarı olduğu avqust ayında dövlət büdcəsi 73,2 milyard rubl həcmində neft-qaz gəliri əldə edə bilər.

Büdcəsində neftin payı 52 faizdən yuxarı olan Azərbaycan üçün neft bazarındakı qiymət mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Hazırda Azərbaycanın dünya bazarına çıxardığı AzeriLight markalı neftin qiyməti isə 90 dollardan yuxarıdır. Azərbaycanın dövlət büdcəsində neftin orta qiyməti 60 dollar nəzərdə tutulduğuna görə, hazırkı qiymət diapazonu ölkə üçün komfortlu hesab olunur...

□ Dünya SAKIT, "Yeni Müsavat"

yon barelə qədər azaldıb. Novakin açıqladığı göstərici hasilatın heç də 500 min barel tam azaldılmadığını göstərir...

Neft hasilatını azaltsa da, Rusiya neft məhsullarının ixracını artırır. "Vedomosti"-nin yazdığına görə, Avropa İttifaqının embarqosu və qiymət tavanına baxmayaraq, 2023-cü ilin birinci yarısında Rusiyanın dizel yanacağı ixracı illik ifadədə 11 faiz artıb. Gündəlik ixrac 1 milyon 55 min barel təşkil edib. Onun ən böyük alıcısı Türkiyə olub, ardınca Səudiyyə Ərəbistanı və Braziliya gəlir. Bundan əlavə, Rusiya dizelinin 20 faizindən çoxu Afrika ölkələrinə satılır. Analitiklər bildirirlər ki, ciddi qiymət endiriminə rəğmən, Rusiyanın neft şirkətlərinə xam neftdən əvəzlərinin ixracı daha sərfəlidir.

Ötən ilin eyni dövründə Rusiya dizelinin 77 faizi Avropa İttifaqı ölkələri, Böyük Britaniya və Norveçə ixrac olunurdu. İndi isə bu göstərici cəmi 9 faiz təşkil edir ki,

energetika naziri Nikolay Şulginovun dediyinə görə, 2023-cü ilin birinci yarısında ixrac ötən ilki bütöv ixracdan yuxarı olub: "Biz Afrikaya çox az miqdarda neft satırıq. Onların əsas tələbatı neft məhsullarına, xüsusilə də dizel yanacağıdır. Hesab edirik ki, bu ilin sonunadək Afrika ölkələrinə 18-20 milyon, bəlkə də 25 milyon ton neft məhsulları ixrac edə biləcəyik".

Onu da bildirək ki, hasilat və ixracdakı azalmalar, həmçinin ABŞ-də neft ehtiyatlarının rekord həcmdə - 17,3 milyon barel azalması xəbərləri belə bazarda qiymətlərin sabitliyinə gətirməməsi bu qiymətdən kəskin asılı olan Rusiya və Səudiyyə Ərəbistanını qane etmir. Ona görə də Səudiyyə Ərəbistanı hasilatın 1 milyon barel azaldılması öhdəliyini sentyabrda da davam etdirəcəyini, Rusiya isə sentyabrda gündəlik ixracın azaldılması qərarının 300 min barel olaraq davam edəcəyini açıqladı. Be-

nin artması fonunda sanksiyalara görə gəlirlərinin kəskin azalması ilə bağlıdır. Beynəlxalq Enerji Agentliyinin hesablamalarına əsasən, iyun ayında Rusiyanın neft-qaz gəlirləri may ayı ilə müqayisədə 1,5 milyard dollar və ya 11,2 faiz azalmaqla 11,8 milyard dollar təşkil edib. Bu, son aylarda ən aşağı göstərici, 2022-ci ilin eyni dövrü ilə müqayisədə isə 2 dəfəyə yaxın azdır (Ötən il 20,4 milyard dollar olub-red.).

BEA-nın hesablamalarına əsasən, cari ilin birinci yarısında Rusiyanın neft ixracından gəlirləri ötən ilin eyni dövründəkindən 1,5 dəfədən çox azalaraq 120,4 milyard dollardan 77,4 milyard dollara düşüb.

Agentliyin hesablamaları göstərir ki, iyun ayında Rusiyanın gündəlik neft ixracı mayla müqayisədə 0,6 milyon barel azalmaqla 7,3 milyon barel təşkil edib. Bu isə 2021-ci ilin martından bəri ən aşağı göstəricidir. Avqustun 1-dən Rusiya

əsas ixrac məhsulu olan Urals markalı neftin orta qiyməti 64,37 dollar təşkil edib. Bu, G7 və Avropa İttifaqının təyin etdiyi qiymət tavanından 4,37 dollar yuxarıdır. Yeddi ayda Uralsın orta qiyməti isə hələlik tavanından aşağı - 53,94 dollardır. Uralsın qiymətində etalon marka olan Brentlə müqayisədə yanvarda 35 faizə çatan endirim isə iyulda 20 faizə qədər azalıb.

Rusiya büdcəsi hazırlanarkən gəlirlər Uralsın 70,1 dollarlıq orta qiyməti əsasında hesablanmışdı. Layihədə dövlət büdcəsi kəsirinin 2.925 trilyon rubl olacağı nəzərdə tutulurdu. Lakin iyunun sonuna kəsir məbləği 2,595 trilyon rubla çatmışdı.

Rusiya Maliyyə Nazirliyinin məlumatına görə, bu ilin yanvar-iyulunda dövlət büdcəsinin neft-qaz gəlirləri ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 1,7 dəfə azalaraq 4 trilyon 193 milyard rubl təşkil edib. Ötən ilin 7 ayında bu göstərici 7 trilyon 146

Moskvadan Bakı və İrəvana "ev tapşırığı"? - Rusiyanın özünə lazımdır!

"Rusiya münasibətlərin tənzimlənməsi üçün daşı daş üstünə qoymayıb"; **Qabil Hüseynli**: "Üçtərəfli sənədin icrası üçün Rusiya hansı işi görüb? Düz 3 ilə yaxın vaxt keçir və hələ də erməni silahlı qüvvələri ərazilərdən çıxmayıb"

Neçə vaxtdır üç paytaxtda - Brüssel, Vaşinqton və Moskvada aparılan sülh danışıqları Azərbaycan və Ermənistan arasında hər hansı çərçivə sənədinin imzalanmasına gətirməyib. Sözsüz, səbəb təkcə rəsmi İrəvanın oyunbazlığına yox, eyni zamanda sülh müqaviləsini imzalamaq üçün Qərb və Rusiyadan Paşinyan iqtidarına yetərli təzyiqin olmaması ilə bağlıdır. Doğrudur, Qərb (Vaşinqton - Brüssel) platformasında proses daha səmimi təsəvvürat bağışlayır. Lakin bu günə ABŞ və Avropa İttifaqı da böyük sülhə əngəl olan amillər, o sırada Qarabağdakı 10 minlik qanunsuz silahlı dəstələrlə bağlı Ermənistanla "gözün üstə qaşın var" deməyib. Silahlı separatçılar isə ən çox Rusiyanın işinə yaraşır. Kreml daha çox separatçılar vasitəsilə sülh prosesini pozmağa, yaxud ən pis halda prosesi öz nəzarətində saxlamağa çalışır - başı Ukraynaya qarışsa da.

"Ermənistan və Azərbaycan Rusiyanın regionda gərginliyin azaldılmasına yönəlik təkliflərini "evdə işləmək" üçün qəbul edib". "Yeni Müsavat" qeyd edir ki, bunu Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin MDB ölkələri üzrə dördüncü departamentinin direktoru Denis Qonçar deyib. "İyulun 25-də Moskvada Rusiya, Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirləri səviyyəsində son təmaslar Dağlıq Qarabağdakı son dərəcə çətin vəziyyət fonunda baş tutub. Detalları açıqlamadan deyə bilərəm ki, bizim gərginliyin azaldılmasına yönəlik təkliflərimizi və kompromis həll yollarını tərəflər "evdə işləmək" üçün qəbul edib. Moskva ümid edir ki, humanitar mülahizələr, sadəcə insanlar üçün qayğı Bakı ilə İrəvan arasındakı siyasi fikir ayrılıqlarını üstələyəcək", - diplomat

qeyd edib.

Onun fikrincə, Rusiya düşmənlərinin nə deməsindən asılı olmayaraq, Moskvanın gerçək marağı həmişə regionda davamlı sülh və sabitliyin bərqərar olmasından ibarət olub. O, həmçinin "Rusiyanın bütün mərhələlərdə Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllində fəal iştirak etdiyinə" diqqət çəkib. Doğrudur? İndiricidir? Gerçəkəndmi Rusiya həmişə "Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllində fəal iştirak edib"? O zaman konflikt niyə 27 il ərzində həllənmədi? Yəni "ev tapşırığı" öncə elə Moskvanın özünə lazımdır - Ukrayna ilə olan müharibəyə görə.

Xatırladaq ki, Azərbaycan üçün sülh müqaviləsinin harada, kimin vasitəçiliyi ilə imzalanması xüsusi önəm kəsb etmir. Rəsmi Bakı bunu bir neçə dəfə bəyan edib. Əsas odur ki, sənəd 2-ci Qarabağ savaşından sonrakı status-kvo və Bakının 5 məlum prinsipi əsasında reallaşsın. Əgər rəsmi Kreml gerçəkəndə regionda davamlı sülh və sabitliyin bərqərar olmasında, iki ölkə arasında sülh sazişinin baş tutmasında səmimi şəkildə maraqlıdırsa, onda Rusiya XİN rəsmisi hansı haqla "Dağlıq Qarabağ konfliktini" ifadəsini işlədir və israrla belə bir "münaqişənin" mövcudluğunu qabardır? Maraqlıdır ki, nazirlərin 25 iyul Moskvaya gö-

rüşü zamanı Rusiya XİN rəhbəri Sergey Lavrov "Dağlıq Qarabağ" ifadəsini işlətməmişdi. Amma onun tabeliyində olan yüksək çinli əməkdaş işlədir. İndi bunu necə başa düşək?

Daha bir diqqətçəkən detal: 25 iyul görüşü ərəfəsi Rusiya XİN-in Azərbaycan-Ermənistan danışıqları üzrə xüsusi nümayəndəsi İqor Xovayev İrəvanda oldu, lakin Bakıya gəlmədi. Görəsən, niyə? Bezi təhlilçilərə görə, əslində Ermənistan kimi Rusiya da sülh danışıqları görüntüsü ilə vaxt uzatmağa, o səbəbə Qərbin moderatorluğu ilə gedən prosesi də pozmağa çalışır. Çünki başı Ukraynaya qarışmış. Ehtimal olunur ki, Ukrayna müharibəsi hansısa şəkildə bitəndən və ya dondurulandan sonra Moskva daha sərbəst ola və hətta Bakıya təzyiqləri artırma bilər. Bu təxminləri necə qiymətləndirmək olar?

Professor Qabil Hüseynlinin "Yeni Müsavat"a bildirdiyinə görə, Rusiya sülh istəmir. "Moskvada, Soçidə dəfələrlə görüşlər olub, sonra Moskva rəsmiləri nikbin proqnozlar veriblər, ardınca bəyan ediblər ki, sülh yaradılması üçün var gücü ilə çalışırıq. Bəs hansı var gücü? Rusiya Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərinin tənzimlənməsi üçün daşı daş üstünə qoymayıb. Onlar tərəf-

ləri ruhdan salır, Qərbə məyuslənəndən çəkəndən üçün müxtəlif avantürüst addımlar atır, sonra problemlərin həllində fəal iştirak etdiklərini söyləyirlər. Məsələn, Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin nümayəndəsi bu günlərdə çox səfəh və məntiqsiz açıqlama verdi. Dedi ki, bölgədəki sülh prosesləri üçtərəfli müqaviləyə uyğun gəlmir. Bu nə mənasız fikirdir? Üçtərəfli sənədin icrası üçün Rusiya hansı işi görüb? Düz 3 ilə yaxın silahlı qüvvələri ərazilərdən çıxmayıb. Rusiya bu anlaşmanı niyə icra etmir? Hansı üçtərəfli sənəddən danışırınsınız?,- deyə politoloq sərt reaksiya ilə belə şərh edir.

Rusiya XİN nümayəndəsi Denis Qonçarın "ev tapşırığı" ifadəsinə gəlincə, professorun fikrincə, onu deyən qələt edir: "Sən kim-sən ki, "ev tapşırığı" verə-sən? Ən yaxşı halda təklif verə bilərsən. Ev tapşırığı məktəblərdə şagirdlərə verilir. Azərbaycan bölgənin supergüc dövlətidir. Sənin verdiyin tapşırığı təpənə dəysin. Bu gün dediyini sabah etmirsən, əldə edilmiş razılaşmanı sabah simon-yanlar, skabayevaların dili ilə təhrif edərsən, indi bizə "ev tapşırığı"ndan dəm vurursan. Belə çıxır ki, bu məsələlər Solovyovla, Simon-yanla müzakirə edilsəydi, bəlkə hansısa nəticə əldə olunardı".

Avropa şirkətlərinin Rusiyada şok itkiləri üzə çıxdı

Avropanın ən iri şirkətləri Ukraynada müharibə başlayandan bəri Rusiyadakı fəaliyyətlərindən ən azı 100 milyard avro zərər çəkiblər.

Musavat.com xəbər verir ki, bu barədə "Financial Times" qəzeti məlumat yayıb.

Qəzet bunun üçün 600 Avropa qrupunun illik və 2023-cü il üçün maliyyə hesabatlarını tədqiq edib. Məlum olub ki, ən çox 176 şirkət Rusiyadakı müəssisələrinin bağlanması nəticəsində külli miqdarda zərərə uğrayıb. Bu rəqəmə müharibənin enerji və xammal qiymətlərinin artması kimi dolayı makroiqtisadi təsirləri daxil deyil. Bununla bərabər, müharibə neft-qaz və müdafiə şirkətlərinin mənfəətini artırır.

Analitiklərə görə, Moskvanın aprel ayında qaz idxalçıları "Fortum" və "Uniper"-ə nəzarəti ələ keçirmək qərarı, keçən ay "Danone" və "Carlsberg"-in müsadirə edilməsi qarşıda daha çox problemə işarə edir.

 Musavat.com

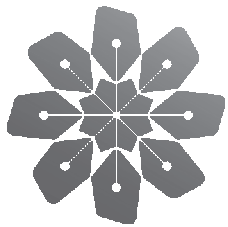
Siyasi şərhçi Asif Nərimanlı

isə Moskvadan verilən başqa açıqlamaya diqqət çəkir. Onun sözlərinə görə, Rusiya Azərbaycan və Ermənistan arasında tələsik sülhün imzalanmasının "gələcəkdə yeni münaqişələrin, faciələrin əsasını qoyacağı"ni hesab edir. Ekspert hesab edir ki, bu açıqlamanı iki hissədə dəyərləndirmək olar: "Birincisi, vasitəçilik yarışında ABŞ və Avropa İttifaqına uduzan Rusiya prosesi Qərbin inhisarından çıxarmağa çalışır. Qərb masasında tərəflərin sülh sazişini yaxın aylarda, yaxud ilin sonuna kimi imzalaya biləcəyi gözlənilir. Moskva bu prosesdə mövqeyini gücləndirmək üçün yanaşmasına korrektlər etdi və Qarabağdakı erməni əhalisinin gələcəyinin Azərbaycan qanunvericiliyi çərçivəsində həllini dəstəklədi, lakin bu, prosesi Qərbin inhisarından çıxarmaq üçün yetərli deyil, o cümlədən sülh sazişinin hansı masada - Qərb, yaxud Rusiya - imzalanmasından asılı olmayaraq, yaxın dövrdə reallaşması rusların bölgədəki niyyətlərinin zəifləməsi ilə nəticələnə bilər. Moskva Bakı-İrəvan xəttində Qarabağ üzərindən saxladığı təsir rıçaqlarını yeni platformaya köçürməmiş prosesin ye-

kunlaşmasını istəmir".

Təhlilçi düşünür ki, ikincisi, Rusiya mümkün sülh sazişini "yeni münaqişələr və faciələr xəbərdarlığı" ilə təhdid edir və bununla tərəfləri Qərbin vasitəçiliyindən çəkəndir, həm də bu vasitəçiliyin təhlükəli olduğunu rəyini yaratmaq istəyir: "Rusiyanın niyyəti belədir, lakin əsas suallardan biri "yeni münaqişələr və faciələr yarana bilər" dedikdə nəyi nəzərdə tuturlar. Qərb masasında sülh müqaviləsinin imzalanması Qarabağda Bakı və Moskvanın üz-üzə qalması riskini yaratsa da, Azərbaycanın "Qarabağ daxili məsələmizdir" mövqeyini gücləndirəcək və 10 noyabr bəyanatı sıradan çıxacağı üçün Rusiya sülhməramlılarının 2025-ci ildən sonra qalması imkanını sual altına salır. Moskva Bakı - İrəvan xəttində özü üçün yeni "dayaq nöqtəsi" tapmadan tərəflərin anlaşmasını istəmir, əgər proses nəzarətindən çıxacaqsa, Qarabağda "etnik münaqişə"nin qızışdırılması ssenarilərini tətbiq edə biləcəyi istisna deyil, "yeni münaqişə, yeni faciə xəbərdarlığı" da daha çox buna işarə hesab edilə bilər".

 Emil SALAMOĞLU,
"Yeni Müsavat"

**Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi**

**Azərbaycan Respublikasının dünya
birliyinə integrasiyası, region ölkələri
və digər dövlətlərlə, beynəlxalq təşkilatlarla
əməkdaşlığının inkişaf etdirilməsi**

Ötən həftə Azərbaycanın türk dövlətlərindən biri Özbəkistanla münasibətlərinin daha da möhkəmləndirilməsinə töhfə verəcək daha bir önəmli addım atılıb. 1-4 avqust tarixlərində Bakıda Özbəkistan mədəniyyəti günləri keçirilib. Özbəkistan Mədəniyyət Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə həyata keçirilən mədəniyyət günləri çərçivəsində tanınmış özbək sənətkarlarının iştirakı ilə böyük konsert proqramı, eyni zamanda teatr tamaşaları nümayiş etdirildi, kitab sərgisi və digər tədbirlər keçirildi.

Dörd gün davam edən mədəniyyət günləri çərçivəsində məşhur sənətkarlardan Özbəkistanın Xalq artistləri Fərrux Zakirov, Nəsimə Abdullayeva, Həşimjon İsmaylov, Züleyxa Boyxanova, Gulshanam Mamazoitova, Jənisbək Piyazov, Samandar Alimov və başqaları azərbaycanlı sənətsevərlərin qarşısında çıxış ediblər.

Azərbaycan Milli Kitabxanasında "Azərbaycanda Özbəkistan mədəniyyəti günləri" çərçivəsində "Özbəkistan ədəbiyyatı güşəsi"nin açılışı və özbək ədəbiyyatının görkəmli nümayəndəsi Abdulla Qədirinin "Ötən günlər" əsərinin Azərbaycan dilində yeni tərcümə olunmuş nəşrinin təqdimat mərasimi keçirilib. Tədbirin açılış mərasimində çıxış edən Özbəkistanın mədəniyyət naziri xalqlarımız arasında mədəni bağların qədimliyini vurğulayıb. Mədəniyyət sahəsində əlaqələrin inkişaf etdirilməsi, şübhəsiz ki, dövlətlərimiz və xalqlarımız arasında dostluq əlaqələrinin möhkəmlənməsində özünəməxsus rol oynayır.

Ekspertlər hesab edir ki, Bakıda Özbəkistan mədəniyyəti

yət günlərinin keçirilməsi Azərbaycan və Özbəkistan xalqlarının daha sıx integrasiyasında öz möhürünü vuracaq. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin və Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyevin arasındakı dostluq və qardaşlıq münasibətləri ölkələrarası əlaqələrin daha da dərinləşməsində mühüm rol oynayır: Ölkələrimiz arasında əlaqələr siyasi, iqtisadi, mədəniyyət, həmçinin digər bütün sahələrdə sürətli inkişaf dinamikasına malikdir. Ötən ay Özbəkistanın baş naziri Abdulla Aripovun Azərbaycana səfərinin reallaşması da iki qardaş ölkə arasında münasibətlərin, əlaqələrin dərinləşməsi istiqamətində daha bir addım kimi qiymətləndirilib. Siyasi ekspertlər və siyasətçilər Azərbaycan-Özbəkistan münasibətlərinin sürətlə inkişaf etdiyini və çoxşaxəli olduğunun böyük perspektivlər vəd etdiyini düşünürlər.

Milli Məclisin deputatı Aydın Hüseynov bu barədə "Yeni Müsavat"a şərhində bildirdi ki, türk dövlətlərinin birliyinin möhkəmlənməsində Azərbaycan-Özbəkistan qardaşlıq münasibətlərinin xüsusi

İnteqrasiya, əməkdaşlıq

YENİ ÜSAVAT
N 136 (8272) 8 avqust 2023

Azərbaycan-Özbəkistan

müttəfiqlik yolunda - rəylər

İki qardaş dövlət arasında strateji tərəfdaşlıq bütün sahələri əhatə edir

çəkisi var. Son illər ərzində Azərbaycanın Mərkəzi Asiya ölkələri, o cümlədən Özbəkistanla əlaqələri yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoyub. Azərbaycan-Özbəkistan münasibətləri bu gün iki ölkə liderlərinin uzaqgörən siyasəti, qarşılıqlı səfərləri və mütəmadi təmasları nəticəsində artan tempdə inkişaf etməkdədir. Prezident İlham Əliyevin ötən il üç dəfə Özbəkistana səfərləri, Özbəkistan Prezidenti Şövkat Mirziyoyevin bu il Bakıya səfəri, digər hökumət, dövlət rəsmilərinin intensivləşən səfərləri, son olaraq Özbəkistan baş nazirinin Bakı səfəri, əldə olunan razılaşmalar, imzalanan sənədlər bunu deməyə əsas verir: "Azərbaycan Özbəkistanla həm ikitərəfli dostluq, əməkdaşlıq, strateji tərəfdaşlıq münasibətlərindədir, həm də Türk Dövlətləri Təşkilatı, Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatı kimi təşkilatlarda birgə təmsil olunur, əlaqələrini həm də bu müstəvidə dərinləşdirir, bir-birinə dəstək verir. Azərbaycan-Özbəkistan münasibətləri qədim tarixə malikdir. Azərbaycan və özbək xalqlarını yaxın milli adət və ənənələr, ümumi dil qrupu, mədəniyyət və din birləşdirir. Ölkələrimiz arasında diplomatik münasibətlər 1995-ci il oktyabrın 2-də qurulub. 1996-cı ilin avqustunda Azərbaycanın Özbəkistanda,

1998-ci ilin iyulunda isə Özbəkistanın Bakıda səfirlikləri fəaliyyətə başlayıb. İndiyədək iki ölkə arasında 160-dan yuxarı sənəd imzalanıb. Hazırda iki ölkə arasında hərtərəfli və strateji tərəfdaşlıq münasibətləri mövcuddur. İqtisadi sahədə də əlaqələr inkişafdadır. Ötən il Azərbaycan və Özbəkistan arasında əməkdaşlıq üzrə Birgə hökumətlərarası komissiyanın iclası da keçirilib. İclas zamanı ticarət-iqtisadi, kənd təsərrüfatı, energetika, səhiyyə, nəqliyyat-logistika, ətraf mühitin mühafizəsi, dövlət xidmətlərinin göstərilməsi, mədəni-humanitar, sosial və turizm sahələrində əməkdaşlığın gücləndirilməsi

ilə bağlı razılıq əldə olunub. Bu razılaşmalar əsasında fəaliyyət davam etdirilir".

Deputat qeyd etdi ki, dünyada cərəyan edən son hadisələr fonunda Azərbaycanın da üzərində yerləşdiyi Orta Dəhlizin əhəmiyyəti artmaqdadır. Prezident İlham Əliyevin uzaqgörən siyasətinin nəticəsi olaraq ölkəmizdə mühüm nəqliyyat-logistika infrastrukturunu yaradılıb və Azərbaycan beynəlxalq nəqliyyat şəbəkələrinə integrasiya olunub. Dövlətimizin başçısının keçən il Özbəkistana səfəri zamanı imzalanan "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Özbəkistan Respublikası Hökuməti ara-

sında beynəlxalq avtomobil əlaqələri haqqında Saziş" Azərbaycan vasitəsilə Özbəkistan məhsullarının daşımalarının həcmi daha da artmasına təkan verib. Özbəkistanla Azərbaycan arasında mədəniyyət sahəsində də çox yüksək səviyyədə əlaqələr mövcuddur: "Avqustun ilk həftəsində Bakıda Özbəkistan Mədəniyyət Günləri çərçivəsində möhtəşəm tədbirlər keçirilməsi də bunun bariz nümunəsidir. Bir sözlə, iki qardaş ölkə arasında bütün sahələr istiqamətində əməkdaşlıq, əlaqələr qurulub və ilbəl dərinləşir. Bu əlaqələr dövlətlərimizin inkişafında əhəmiyyət daşıyır".

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Etibar SEYİDAĞA

Bölkə də Rusiyanın bölgədəki siyasəti heç vaxt indiki qədər çılpaq olmamışdı. İki yüz il müstəmləkəçilik dövrünü demirəm, son otuz ildə Rusiya siyasətinin hər üzünü görmüşük.

Hüseynbala SƏLİMOV

nin funksiyasını yerinə yetirir, həm də onların komandanlığı əvvəlki xüsusi idarəetmə orqanlarını əvəz edirlər. Amma son vaxtlarda Rusiyanın bu siyasi maketi üçün əsl təhlükə yaranıbdır.

Birincisi, Rusiyanın oyunları qarşısında Azərbaycan əvvəlki kimi tək və çarəsiz deyildir -bizim yanımızda Türkiyə, ən əsası isə, öz dövlətimiz və ordumuz vardır.

İkincisi, bir tərəfdən bölgədəki vəziyyətin dəyişdiyini görə, otuz illik hərbi-siyasi teatrda ciddi dəyişikliklərin şahidi olan, ən əsası da keçmiş SSRİ-nin az qala bütün perimetri boyunca Rusiya ilə qarşıdurma yaşayan ABŞ və Qərb dövlətləri belə hesab edirlər ki, tərəflərin razılığa gəlməsi, neçə ildir ki, gözənilən sülh sazişinin imzalanma-

sı üçün heç vaxt indiki kimi real və münbət şərait olmayıbdır. Ona görə də Qərb, xüsusən də ABŞ çox çalışır ki, mümkün qədər tez bir vaxtda tərəflər sülh sazişini imzalasınlar.

Üçüncüsü, Ermənistan-dakı indiki hakimiyyət əvvəlki-lərdən fərqlidir. Paşinyan, əlbəttə, birmənalı siyasət aparmır, tez-tez ziddiyyətli bəyanat və qərarlarla çıxış edir. Səbəbi budur ki, Nikol da ermənidir, İrəvanın proseslərdən mümkün qədər daha çox udmasına çalışır. Üstəlik, o, qəti addımlar atmağa ehtiyat edir, çünki hakimiyyəti, hətta özü üçün yarana biləcək təhlükədən ehtiyat edir. Amma Paşinyanın verdiyi bəyanatlara görə bir vaxt Ermənistanda dövlət çevrilişləri olurdu, dövlət və hökumət adamlarına

qarşı terrorlar baş verirdi. Yəni Paşinyan əlini yanına salıb fərağat dayanmayıb, o, nəse etməyə çalışır. Paşinyan anlayır ki, ölkəsinin bu vaxta qədər bölgədə apardığı siyasət dəyişməli, Ankara və Bakı ilə yeni münasibətlər qurulmalıdır. Nikola qarşı Qərbdən də təzyiq var ki, o, mümkün qədər tez Bakı ilə sülh sazişi imzalasın. Bəli, Nikol da Köçəryan və yaxud Sarkisyan kimi Rusiyaya daha çox sığınmaqla Qərbin təzyiqindən yayına bilər. Amma o, bunu etmək istəmir, çünki yaxşı başa düşür ki, ölkəsinin inkişafı Qərblə münasibətlərdən asılıdır, ona görə ki, Rusiyanın vədlərindən kökə bişirmək olmur, Moskva İrəvana göstərdiyi kiçik dəstəyin müqabilində onu əjdaha kimi kiçik-kiçik hissə-

lərə bölərək udur.

Hazırda Ermənistan hökumətinin nəyə nəzarət etdiyini demək bəlkə də çətin bir tapmacadır. Çünki bu illər ərzində Ermənistan hökuməti yalnız onu edə bilibdir ki, ölkənin ayrı-ayrı sferalarını Moskvanın nəzarətinə veribdir.

Bəli, mövcud vəziyyət belədir: Qərb əvvəlki dövrlərdən daha çox çalışır ki, tərəflər sülh sazişi imzalasın.

İrəvan könülsüz və qətiyyətsiz olsa da, buna razılaşır, Qərbə qarşı çıxma bilmir və sülh prosesinə əvvəlki dövrlərdən daha az müqavimət göstərir, hətta bəzən Rusiyanın iradəsinə əleyhinə də gedir. Heç şübhəsiz ki, bütün bunlar Kremli bərk narahat edir.

Kremli bir tərəfdən İrəvanı

Dağlıq Qarabağı Azərbaycanın bir hissəsi kimi tanımağa tələsməməyə, digər bir tərəfdən, ümumiyyətlə, tərəfləri tələsik sülh sazişi imzalamağa səsleyir.

Həm də özünü elə aparır ki, guya ondan başqa Dağlıq Qarabağ ermənilərinin "təhlükəsizliyini" düşünən, ondan başqa Dağlıq Qarabağ ermənilərini himayə etmək istəyən, onlara vəkiliyyət edən ikinci bir dövlət yoxdur. Əslində isə vəziyyət tamamilə başqadır. Ruslar başa düşürlər ki, Bakı ilə İrəvan arasında sülh yaranırsa daha Moskvaya ehtiyac qalmayacaqdır - sülh sazişi imzalanandan uzağı bir-iki ay sonra rusiyalı "sülhməramlılar" özləri üçün başqa ünvan axtarmalı olacaqlar...

Əgər sabah sülh sazişi imzalanarsa...

Azərbaycanın böyük dostuna haqsız cəza - Xanın hakimiyyətə dönüşü mümkündürmü...

Bəhruz Məhərrəmov: "Ölkələrimiz arasında əlaqələrin təməlinə yalnız İmran Xan tandemi dayanmır"

Əhəd Məmmədli: "Qədirbilən Azərbaycan xalqı olaraq biz bunu heç vaxt unutmamalıyıq"

Pakistanın keçmiş Baş naziri və müxalifətdəki Ədalət Hərəkatı Partiyasının sədri İmran Xan üç il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. Məlumat görə, keçmiş hökumət başçısı korrupsiyada təqsirli bilinib. Məhkəmə həmçinin onu 100 min rupi (1209 dollar) məbləğində cərimələyib. Polis Lahorda həbs edilən Pakistanın keçmiş Baş naziri və müxalif Ədalət Hərəkatı Partiyasının sədri İmran Xanı helikopterlə İslamabada aparacaq. Bildirilir ki, Xanın vəkilləri onun həbsinin qanuniliyinə etiraz etmək üçün artıq Lahor Ali Məhkəməsinə müraciət ediblər.

Qeyd edək ki, partiya sədrinə qarşı dələduzluq və əcnəbi liderlərdən qeyri-qanuni hədiyyə satışı əməliyyatları ilə bağlı ittihamlar ötən il istintaq orqanlarının tələbi ilə irəli sürülüb. İmran Xan Azərbaycanın sadıq və böyük dostudur. 44 günlük müharibə zamanı Pakistanın baş naziri postunu tutub və qələbəmiz üçün gereken köməyi edib. Onun müstəqil siyasət apardığı üçün ABŞ-nin sifarişi ilə hakimiyyətdən uzaqlaşdırıldığı ilə bağlı oturuşmuş rəy var. *Bəs İmran Xanın hakimiyyətə dönüşü mümkünmü? Həbs cəzası nə dərəcədə əngəl ola bilər?*

Deputat Bəhruz Məhərrəmov bu həbsdən üzöldüyünü dilə gətirsə də, Pakistan qanunlarına qarışmağın beynəlxalq hüquq normalarına da zidd olduğunu söylədi: "Prezident İlham Əliyevin ötən il noyabrın 25-də Bakıda, ADA Universitetində "Orta Dəhliz boyunca: geosiyasət, təhlükəsizlik və iqtisadiyyat" mövzusunda beynəlxalq konfransda da ifadə etdiyi kimi, "İstər işğal dövründə, istər müharibə zamanı, istərsə də torpaqlarımızın azad edilməsindən sonra Pakistan hər zaman bizimlə olub. Bu siyasi və mənəvi dəstək Azərbaycan xalqı tərəfindən yüksək qiymətləndirilir". Xüsusən Pakistanın keçmiş Baş naziri və müxalifətdəki Ədalət Hərəkatı Partiyasının sədri İmran Xanın Vətən müharibəsi dövründə

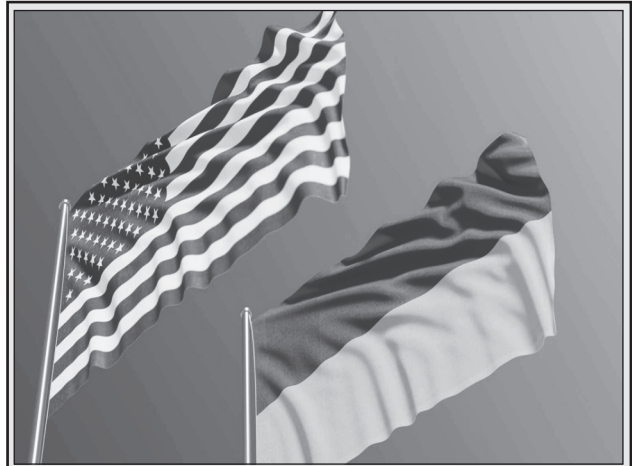

nümayiş etdirdiyi davamlı dəstək bizim üçün çox dəyərlidir və heç şübhəsiz ki, o, Azərbaycanın böyük dostudur. Lakin eyni zamanda da unutmamalıyıq ki, ölkələrimiz arasında əlaqələrin təməlinə yalnız İmran Xan tandemi dayanmır. Pakistan İslam Respublikası Azərbaycanın müstəqilliyini ilk tanıyan dövlətlərdən biri olmuş, ölkələrimiz arasında diplomatik əlaqələr 9 iyun 1992-ci ildə qurulub. Həmin dövrdən bəri isə Pakistanda Azərbaycanla münasibətləri gərgin olan, yaxud Azərbaycana münasibətdə uyğunsuz xətt yürüdən bir iqtidar hakimiyyətdə olmayıb. Yeni Azərbaycana münasibət Pakistanda ayrı-ayrı iqtidarlardan seçimi yox, bütövlükdə Pakistan dövlətinin xarici siyasət strategiyasının vacib tərkib hissəsidir. Bu il mayın 3-də ADA Universitetinin təşkilatçılığı ilə Şuşada "Böyük Avrasiya geosiyasətinin formalaşması: keçmişdən bu günə və gələcəyə" mövzusunda dördüncü beynəlxalq konfransda Prezident İlham Əliyevin də ifadə etdiyi kimi, "Azərbaycan və Pakistan əsl dost və qardaş ölkələrdir. Biz Pakistan xalqına, indiki və keçmiş hökumətlərinə Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və suverenliyi ilə bağlı hər zaman göstərilən dəstəyə görə minnətdarlıq".

Əlbəttə, bu mənada Azərbaycan xalqı İmran Xanı həmişə sevgi və ehti-

ramla xatırlayacaq. Lakin Pakistanın daxili işlərinə qarışmaq, Pakistan məhkəmələrinin qərarlarına münasibət bildirmək nə beynəlxalq hüquqa, nə də ölkələrimiz arasında yüksək səviyyəli münasibətlərin xarakterinə uyğun olmaz. Bizim əlaqələrimiz Pakistan da hansısa siyasi partiya, yaxud liderin adına bağlı deyil. Yalnız son bir ilin xronologiyasına baxsaq, Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyevin İmran Xandan sonra hakimiyyətə gələn Baş nazir Məhəmməd Şahbaz Şəriflə sentyabrın 16-da Səmərqənddə, oktyabrın 12-də Astanada görüşləri olub. Cənab Şərif bu il iyunun 15-də Azərbaycana rəsmi səfər edib, iyunun 29-da liderlər arasında telefon söhbəti olub. Yeni hakimiyyət dəyişikliyi Pakistanın daxili məsələsidir və bizim münasibətlərə heç bir formada təsir etmir. İmran Xanın hakimiyyətə dönüşü mümkündürmü, yaxud onun barəsində məhkəmə hökmü onun iqtidara qayıtmasına mane ola bilərmi? Bu suallara cavabı zaman özü verəcək. Pakistan tarixində bu suallara cavab vermək üçün kafi sayda analoji nümunələr var. Bizim indiki halda Pakistana münasibətdə əsas məqsədimiz strateji müttəfiqlik münasibətlərinin yüksəlmə xətt üzrə inkişafını təmin etməkdir".

AĞ Partiya başqanının I müavini, siyasi şərhçi Əhəd Məmmədli İmran Xanın yenidən hakimiyyətə qayıtma şanslarını heç də istisna etmir: "Əsrlərlə Hindistana müsəlmanlar sahib olublar. Dehli sultanlığı, Böyük Moğollar və s. İngilislər, nəhəng Hindistan yarımadasına Ost-Hind şirkəti adıyla gəlib yavaş-yavaş bu torpaqları istila etməyə başladılar. Əvvəl müsəlman hökmdarı böyük Moğol imperatoru adından Hindistanı idarə etməyə başlayan britaniyalılar sonradan Hindistanı rəsmi müstəmləkələri elan etdilər. İndis maxaradjarları bir-bir britaniyalılara təslim olurdular. Müsəlman knyazları isə əksinə, ciddi müqavimət göstərməyə başladılar. Müsəlmanlar olan əraziləri tam almaq üçün avropalılara 10 illər lazım oldu. İkinci dünya savaşından sonra nəhəng Hindistan yarımadası iki yerə bölündü. Əsrlərdir Hindistana hökmranlıq edən müsəlmanları böyük vətənlərindən ayıraraq şimali-qərbdə Pakistan adlı dövlət qurmağa imkan verildilər. Üstəlik, müsəlman Kəşmiri də indus knyazının rəhbərliyi altına verildilər. İndiyə qədər Kəşmir uğrunda Pakistan və Hindistan arasında mübarizə gedir. Üstəlik, Hindistanın özündə də 200 milyondan çox

İkinci Dünya müharibəsindən sonra ABŞ-dən ən çox yardım alan ölkə Ukrayna olub

İkinci Dünya müharibəsindən sonra ABŞ-dən ən çox yardım alan ölkə Ukrayna olub.

APA <https://apa.az/> xəbər verir ki, bu barədə "The Washington Post" nəşri Pentaqonun və ABŞ Dövlət Departamentinin rəsmi məlumatlarına istinadən yazıb.

Nəşrin yazdığına görə, Rusiyanın Ukraynaya qarşı ötən ilin fevral ayından etibarən müharibəyə başlamasından sonra Vaşinqton Kiyevə 66.2 milyard dollardan çox yardım edib və bunun 43 milyard dollarından çox hissəsi birbaşa hərbi yardımdır.

ABŞ Ukraynaya təxminən 23.5 milyard dollar dəyərində Pentaqona məxsus hərbi texnika göndərərək, bu ölkəyə dəstək olmaq və silah istehsalını maliyyələşdirmək üçün 18 milyard dollarlıq uzunmüddətli öhdəliklər götürüb, Qərb ölkələrindən silahların alınıb Kiyevə göndərilməsi üçün 1.5 milyard dollar subsidiya ayırıb.

Həmçinin bildirilib ki, ABŞ Ukraynaya təxminən 20.5 milyard dollar dəyərində iqtisadi yardım və 2.6 milyard dollarlıq humanitar yardım göndərərək.

Ukraynaya yardımın məbləği ABŞ-nin 1.77 trilyon dollarlıq hərbi büdcəsi ilə nisbətə kiçik görünərsə də, Vaşinqtonun digər müttəfiq ölkələrə maliyyə dəstəyi ilə müqayisədə ciddi rəqəmlərdir.

Müqayisə üçün qeyd olunub ki, ABŞ ötən il və bu il İsrailə 8.6 milyard, Misirə 3.3 milyard, İordaniyaya 2.9 milyard dollar vəsait göndərərək.

müsəlman yaşayır. Bütün bunlar hiyləgər ingilis ağılı tərəfindən ona görə edildi ki, bir daha müsəlmanlar heç vaxt Hindistan kimi nəhəng bir yerdə söz sahibi olmasın. Əslində Hindistan yarımadasının iki yerə bölünməsi müsəlmanların yox, induslar və müstəmləkəçilərin maraqlarına cavab verirdi. Kəşmir isə Pakistan və Hindistan arasında keçmiş metropoliya Britaniya tərəfindən daim müdaxilə üçün süni yaradılmış problemdir. Məsələn, rusların Qarabağ da etdiyini, anqlo-sakslar bir əsrə yaxın Kəşmir və Fələstində edirlər. Bütün bunları Pakistan haqqında qısa məlumatım olduğu üçün dedim. Pakistan Azərbaycanın həmişə dostu və qardaşı olub. Təsədüfi deyil ki, Pakistan Ermənistanı tanımayan dünyada 3 dövlətdən biridir. Digər ikisi isə qardaş Türkiyə ilə qardaş Səudiyyə Ərəbistanıdır. İkinci Qarabağ müharibəsində də qardaş Pakistan yanımızda oldu. Bunda Pakistanın ovaxtkı Baş naziri İmran xanın da böyük əməyi oldu. Qə-

dirbilən Azərbaycan xalqı olaraq biz bunu heç vaxt unutmamalıyıq. İmran xan, Ərdoğanın da dostudur. Ərdoğanın dostunun nəhəng bir yerdə söz sahibi olmasın. Əslində Hindistan yarımadasının iki yerə bölünməsi müsəlmanların yox, induslar və müstəmləkəçilərin maraqlarına cavab verirdi. İmran xanın həbsdən sonra digər böyük müsəlman dövləti Pakistanı da itirə bilər. Rəsmi Ankara bu məsələyə görə İslamabada təsir etməyi bacarmalıdır. Düzdür, Mursidən fərqli olaraq İmran xanın vəziyyəti o qədər acınacaqlı deyil. Pakistanın əvvəlki rəhbəri, general Pərviz Müşərəf də istefasından sonra Türkiyəyə mühacirət edib. Əks halda onu da həbs edəcəkdirlər. Pakistan tarixində hakimiyyətdən həbsxanaya, mühacirətə və əksinə marşrut etmək nümunələri var. Ona görə düşünürəm ki, ana müxalifət lideri İmran xanın da indiki düşüncələri belə siyasi iqtidara qayıtmaq şansları kifayət qədər var".

□ **Cavanşir ABBASLI,**
"Yeni Məsəvat"

Azərbaycanda piyadaların vurulma halları artır. Gün ərzində az qala, bir neçə belə hadisə qeydə alınır.

Piyada vurulması əsasən sürətli yollarda baş verir və əksəri də məhz piyada səhlənkarlığı ucbatından baş verir. 90-lıq, 110-luq yolda piyada qəfil yola çıxır, bu sürətdə, təbii ki, maşını saxlamaq mümkün deyil. Yaxud piyada şəhərdə avtobusun qarşısından çıxaraq özünü maşın yoluna atır və qəza qaçılmaz olur.

Sirr deyil ki, Azərbaycan da istənilən piyada vurulması hadisəsində sürücülər məsuliyyətə cəlb olunur. Halbuki hadisənin videosuna baxarkən sürücünün təqsirsiz olduğu görünür.

Dünya təcrübəsində də belədir ki, sürücü piyada vurulmasında günahkar deyilsə, o, məsuliyyətə cəlb olunmur. Bizdə isə vəziyyət fərqlidir. Bu yöndə qanunun təkmilləşməsinə ehtiyac var. Hüquqşünas, nəqliyyat eksperti bu barədə nə deyir? Necə olmalıdır?

“Bakı” Hüquq Şirkətinin rəhbəri Natiq Ələsgərov “Yeni Məsavat”a deyib ki, son illərdə piyadaların iştirakı ilə avtoqəza halları çoxalıb. Hüquqşünas deyib ki, bunun səbəbləri əsasən yerüstü və yeraltı piyada keçidlərinin azlığı, həmçinin piyadaların məsuliyyətsizliyi, sürücülərin diqqətsizliyidir: “Məhkəmələr əsasən avtoqəza hadisələri-

“Piyada vurulmasında sürücü həmişə günahkar deyil” - rəy

Hüquqşünas: “Hətta Rusiyada belə, piyadanın günahı üzündən hadisələr baş verəndə sürücünü, sadəcə, izahatını alıb sərbəst buraxırlar”

nin videolarına baxmırlar. Çünki bu videolar müvafiq istintaq orqanı tərəfindən əsa-

sən təqdim edilmir. Ediləndə isə bəxış keçirilməsinə təşəbbüs göstərilir. Qanunda hakim məhz videoya baxıb qərar verməlidir kimi göstəriş yoxdur. Bunu da qanundakı boşluq kimi dəyərləndirmək olar. Avtoqəzalarla bağlı məhkəmələrə təqdim olunan sənəd-sübutlar da çox vaxt obyektivlikdən uzaq olur. Bu da yanlış qərarların verilməsinə gətirib çıxarır. Avtoqəzaların əksəriyyətində günah birmənalı şəkildə piyadada olur. Ancaq buna baxmayaraq, yə-nə də sürücülər məsuliyyətə cəlb olunur. Yol-nəqliyyat hadisələri ilə bağlı ekspert rəylərində yazırlar ki, sürücü qəzanın baş verməsinin qarşısını almaq üçün vaxtında əyləci basmayıb, diqqəti piyadada olmayıb, manevr edib qəzadan yayınmayıb və s. Piyadanın vurulması öz günahıdırsa, sürücü niyə məsuliyyətə cəlb olunmalıdır? Bir müddət əvvəl belə bir təhlil vardı ki, Bakı şəhərində baş vermiş yol-nəqliyyat hadisələrinin 50 faizi piyadaların vurulması ilə nəticələnir. Ümumrespublika üzrə isə piyadaların vurulması ilə nəticələnən qəzalar 50 faizdən yüksək olur. Bu istiqamətdə araşdırma aparılanda görürük ki, piyadaların vurulması ilə nəticələnən avtoqəzaların 90-95 faizində sürücülər günahkar bilinir. Araşdırılanda isə məlum olur ki, qəzanın baş verməsində günahkar piyada olub. İşıqlandırılmayan yolda, qara geyimdə gecə yarısı qəfildən saatda 60-70 kilometr sürətlə hərəkətdə olan nəqliyyat vasitəsinin qarşısına çıxıb qəzaya səbəb olub və qəza zamanı hadisə yerində keçinib. Bundan

sonra sürücünün qara günləri başlayır. Avtotexniki ekspertiza rəy verir ki, sürücü qəzadan yayına bilərdi, əyləci verməli idi kimi göstəriş yoxdur. Bunu da qanundakı boşluq kimi dəyərləndirmək olar. Avtoqəzalarla bağlı məhkəmələrə təqdim olunan sənəd-sübutlar da çox vaxt obyektivlikdən uzaq olur. Bu da yanlış qərarların verilməsinə gətirib çıxarır. Avtoqəzaların əksəriyyətində günah birmənalı şəkildə piyadada olur. Ancaq buna baxmayaraq, yə-nə də sürücülər məsuliyyətə cəlb olunur. Yol-nəqliyyat hadisələri ilə bağlı ekspert rəylərində yazırlar ki, sürücü qəzanın baş verməsinin qarşısını almaq üçün vaxtında əyləci basmayıb, diqqəti piyadada olmayıb, manevr edib qəzadan yayınmayıb və s. Piyadanın vurulması öz günahıdırsa, sürücü niyə məsuliyyətə cəlb olunmalıdır? Bir müddət əvvəl belə bir təhlil vardı ki, Bakı şəhərində baş vermiş yol-nəqliyyat hadisələrinin 50 faizi piyadaların vurulması ilə nəticələnir. Ümumrespublika üzrə isə piyadaların vurulması ilə nəticələnən qəzalar 50 faizdən yüksək olur. Bu istiqamətdə araşdırma aparılanda görürük ki, piyadaların vurulması ilə nəticələnən avtoqəzaların 90-95 faizində sürücülər günahkar bilinir. Araşdırılanda isə məlum olur ki, qəzanın baş verməsində günahkar piyada olub. İşıqlandırılmayan yolda, qara geyimdə gecə yarısı qəfildən saatda 60-70 kilometr sürətlə hərəkətdə olan nəqliyyat vasitəsinin qarşısına çıxıb qəzaya səbəb olub və qəza zamanı hadisə yerində keçinib. Bundan

mobil aşırıb çevrilə bilər. Qarşı yola çıxıb bilərdi, digər avtomobilləri vura bilərdi. Bununla yanaşı, həmin yolda çox zaman gecə lampaları yanmır və görüşmə məhdud olur. Yeni sürücünü başa düşmək lazımdır. O, yaşadığı bu stressi ömür boyu unuda bilməyəcək. Dünyanın bir çox ölkəsində belə hallarda sürücülər sərbəst buraxılır. Azərbaycan da sürücü sərbəst buraxılırsa, piyadalar bundan dərs götürəcəklər. Qəzalarda birmənalı şəkildə sürücülərin həbsi digər piyadaları da arxayınlaşdırır. Belə hadisələrdə sürücünün həyatı məhv edilməməlidir. Hətta Rusiyada belə, piyadanın gü-

məhrumetmə ilə cəzalandırılır. Qəza avtomobil idarəetmə hüququ olmayan şəxs tərəfindən və sərxoş vəziyyətdə baş veribsə, sürücü 8 ilə qədər azadlıqdan məhrum edilə bilər.

Hüquqşünas “Yol hərəkəti haqqında” qanunun Avropa standartlarına, bu, mümkün deyilsə, heç olmasa Rusiya qanunlarına uyğunlaşdırılmasının vacibliyini vurğulayıb: “Məhkəmə-hüquq islahatları cəzaçəkmə yerlərinin boşaldılması niyyəti aparılırsa, sürücüləri həbs yerlərinə doldurmağın mənası yoxdur. Piyada sürət həddi 80-90 olan yolun ortasına çıxıb həyatını

Parklanmanın başladığını təsdiq etməyənlər cərimələnəcək

Avqustun 7-dən etibarən nəqliyyat vasitələrinin parklanmasına görə nəzərdə tutulan ödənişlərin yığımı yalnız nağdsız qaydada həyata keçirilir.

Sürücülər avtomobili park etdikdən dərhal sonra mobil tətbiqi açmalı və parklanmanın başladığını təsdiq etməlidirlər. SMS vasitəsilə ödəniş etmək istəyənlər isə parklanma başladıqda avtomobilin dövlət qeydiyyat nişanı, parklanma məntəqəsinin nömrəsi və parklanma yerini 1181 qısa nömrəsinə göndərməlidirlər. Əks halda sürücülərə qarşı cərimə tətbiq ediləcək.

Bəs sürücülərə nə qədər cərimə tətbiq ediləcək?

Avtosfer.az <https://avtosfer.az/az> məlumat verir ki, İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 346-1.1-ci maddəsinə əsasən, nəqliyyat vasitəsinin parklanmasına görə müəyyən olunmuş ödənişi etməyən, yaxud ödəniş edilmiş müddətdən artıq parklanma yerindən istifadə üçün əlavə ödəniş etməyən sürücülər parklanma yerini tərk etdikdə onlar 10 manat məbləğində cərimələnəcəklər.

Parklanmanın başladığını təsdiq etməyən sürücü necə aşkarlanacaq?

Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinin Azərbaycan Yerüstü Nəqliyyat Agentliyindən (AYNA) oxu.az-ın sorğusuna cavab olaraq bildirilib ki, parklanma yerlərində müəyyən olunmuş parklanma qaydalarına riayət olunması, ödəmələrin həyata keçirilməsinə nəzarət, o cümlədən ərazidə maarifləndirmə və məlumatlandırma məqsədilə nəzarətçilər, eləcə də “Nəqliyyat Könüllüləri” prosese cəlb olunacaqlar.

nəhə üzündən hadisələr baş verəndə sürücünü, sadəcə, izahatını alıb sərbəst buraxırlar. Bizim qanunvericilikdə də qeyd olunub ki, piyadanın günahı üzündən avtomobil qəzası baş versə, sürücü, onun səmisiyi və ya avtomobili zərər görsə, bunun məsuliyyətini piyada daşımalıdır. Amma baxsaq, bizim təcrübədə belə hal baş veribmi? Olubsa da, ictimailəşməyib. Belə situasiyalarda sürücü məsuliyyətə cəlb edilməməlidir”.

Hüquqşünas deyib ki, Cinayət Məcəlləsinin 263-cü maddəsinə görə, avtomobil, tramvay və ya digər mexaniki nəqliyyat vasitəsinin idarə edən şəxs tərəfindən yol hərəkəti və ya nəqliyyat vasitələrinin istismarı qaydalarının pozulması, ehtiyatsızlıqdan zərərçəkmiş şəxsin sağlamlığına az ağır və ya ağır zərər vurulmasına səbəb olduqda 3 ilədək müddətə azadlığın məhdudlaşdırılması və ya 3 ilədək müddətə nəqliyyat vasitələrini idarə etmək hüququnun məhrum edilməklə eyni müddətə azadlıqdan məhrumetmə ilə cəzalandırılır. Məcəllənin 263.2. maddəsinə görə, eyni əməllər ehtiyatsızlıqdan zərərçəkmiş şəxsin ölümünə səbəb olduqda 3 ilədək müddətə nəqliyyat vasitələrini idarə etmək hüququndan məhrum edilməklə 2 ildən 6 ilədək müddətə azadlıqdan

itirir. Bu, piyadanın özünün məsuliyyətsizliyindən baş verir. Arada sürücü böyük xərcə düşür, üstəlik, həbsə də göndərilir. Halbuki sivil dünyanın əksər ölkələrində belə hal baş verdiyi zaman sürücünü heç cərimə də etmirlər. Sadəcə, rəsmiləşmə aparılır. Yeganə ölkə Azərbaycandır ki, burada sürücülər həmişə günahkar çıxarılır. Bizim qanunvericilikdə qeyd edilir ki, sürücü son ana qədər bütün üsul və vasitələrdən istifadə edərək hadisənin qarşısını almağa çalışmalıdır. Bu cür yanaşmaya son qoyulmalıdır. Azərbaycanda qüvvədə olan “Yol hərəkəti haqqında” qanunda yazırlar ki, yaşayış məntəqələri olan ərazilərdə 150-300 metr məsafədən bir, yaşayış məntəqələrindən kənar ərazilərdə isə 700-800 metr məsafədən bir piyada keçidləri qoyulmalıdır. Azərbaycanda bu tələbə cavab verən yol, sadəcə, yox səviyyəsindədir. Aeroport yolunda bu qaydalarla əməl olunmur. Keçidlər arasındakı məsafə çox böyükdür. Amma bu, o demək deyil ki, piyadalar belə yollardan keçməlidir. Qəza piyadanın günahı üzündən baş verib. Heç bir halda biz deyə bilmərik ki, hadisə zamanı piyada haqlı olub, sürücü ona yol verməlidir. Əgər qanunvericiliyin tələbindən nəqliyyat vasitələrini idarə etmək hüququndan məhrum edilməklə 2 ildən 6 ilədək müddətə azadlıqdan

□ **Elsən MƏMMƏDƏLİYEV,**
“Yeni Məsavat”

Elan

Abşeron rayonu, Saray qəsəbəsinin sakinisi Kərimov Mahir Bayraməli oğlunun adına ev tikmək üçün istifadəyə verilmiş torpağın sərəncamı itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Dünyada peşə təhsilinə maraq ali təhsil almaq arzusunun heç də geridə qalmır. Müxtəlif dövlətlərdə bir çox vacib, texniki sahələr üzrə, ümumiyyətlə, ali təhsil anlayışı yoxdur. Bu sahələr, məsələn, elektrik mühəndisi, avtomobil mühəndisi və s. üzrə mütəxəssislər 2-3 illik peşə təhsil müəssisələrində təcrübəyə daha çox üstünlük verilməklə hazırlanır.

Sirr deyil ki, bu gün əmək bazarında peşə sahiblərinə tələbat daha çoxdur, nəinki ali təhsil almış şəxslərə. Son illərdə Azərbaycanda da bu sahənin inkişafı üçün dövlət tərəfindən addımlar atılır. Yeri gəlmişkən, Nazirlər Kabinetinin bir neçə gün əvvəl verdiyi qərara əsasən, peşə təhsili pilləsinin texniki peşə təhsil səviyyəsində təhsil alanlar da təhsil tələbə kreditləri ala biləcəklər.

Təhsil eksperti Kamran Əsədov "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Azərbaycanda orta ixtisas təhsil müəssisələri və peşə məktəblərinə maraq o qədər də yüksək deyil. O bunu infrastrukturun düzgün qurulmaması, kadr potensialındakı ciddi problemlərlə əlaqələndirdi: "Müştəqillikdən öncəki illərdə əmək bazasına daha çevik daxil olmaq istəyi ilə əlaqədar peşə təhsilinə daha çox maraq var idi. "Təhsil haqqında" qanuna edilən dəyişiklikdən sonra orta ixtisas təhsil müəssisələrini bitirənlər imtahansız ali məktəblərə qəbul olmaq imkanı qazandılar. Bundan sonra gənclər peşə təhsilinə maraq göstərməyə başladılar. Növbəti dəyişiklik ilə yüksək texniki peşə təhsilini bitirənlər subbakkalavr statusu alacaqlar. Onların da ali məktəblərə qəbulu mümkün olacaq. Ölkə Prezidenti peşə təhsili ilə bağlı sərəncamlar imzalayır. Bununla bağlı müvafiq

Peşə təhsilinin inkişafı üçün edəcəklərimiz - hər şey dövlətdən asılıdır?

Kamran Əsədov: "Peşə təhsilinə marağı artırmaqla xarici ölkələrə üz tutan gənclərin sayını azalda bilərik"

Üzeyir Şəfiyev: "Bir qisim gənc sırf maddi çətinlik ucbatından təhsil ala bilmir"

struktur da yaradılıb. Məlumdur ki, 2016-cı ildən texniki peşə təhsilinin inkişafında yeni mərhələ başlayıb. Təcrübə göstərir ki, peşə təhsili təhsil sisteminin aparıcı istiqaməti olmalıdır. İnsanlar qısa müddətdə mütəxəssisə çevrilib əmək bazasına daxil ola bilərlər. Peşə təhsilini bitirənlərə subbakkalavr statusunun verilməsi və yeni qaydalarla ödənişli əsaslarla təhsil alanlara kreditlərin verilməsi gənclərin bu sahəyə marağını artıracaq. Bu, çox yaxşı haldır. Hesab edirəm ki, biz peşə təhsilinə və orta ixtisas təhsilinə daha çox diqqət ayırmalıyıq. Təhsil Tələbə Kredit Fondu tərəfindən peşə təhsilini bitirənlərə kreditin verilməsi əlçatanlığı, o cümlədən peşə təhsilinə marağı artıracaq".

K.Əsədov peşə təhsili alanların təhsil müddətində hərbi xidmətdən azad olunmasını təklif edir: "Biz müvafiq addımlarla peşə təhsilinə marağı

artırmaqla xarici ölkələrə üz tutan gənclərin sayını azalda bilərik. Bu da öz növbəsində ölkədən gedən maliyyə axınının azalmasına gətirib çıxara bilər. Digər tərəfdən, peşə təhsili alanlara 50 AZN təqaüd verilir. Hesab edirəm ki, təqaüdlərin və yataqxanaların artırılmasına da çalışmalıyıq".

Sosiologiya üzrə fəlsəfə doktoru Üzeyir Şəfiyev isə mövzu ilə bağlı bildirdi ki, hər il əmək bazasına 100 min insan

daxil olur. Onun sözlərinə görə, rəqəbatçılıq səviyyəsi isə gənclərin müvafiq təhsilindən asılıdır: "Hər il orta təhsil pilləsini təxminən 90 min insan bitirir. Ali təhsil üçün plan yerləri isə təxminən 51 mindən çoxdur. Kolleclər, peşə məktəblərinin plan yerləri isə 20 mindən yuxarıdır. Belə olan halda ali təhsil müəssisələrinə qəbul oluna bilməyənlərin taleyi necə olur? Bu baxımdan təhsilin əlçatanlığı təmin olunmalıdır. Bir qisim

gənc sırf maddi çətinlik ucbatından təhsil ala bilmir. Bunu təmin etmək üçün təhsil kreditlərinə müdafiə imkanı yaradılmalıdır ki, artıq Azərbaycanda bu məsələ həll olunub".

Ü.Şəfiyev hesab edir ki, əmək bazasının tələblərini nəzərə almaq lazımdır: "Azərbaycanda 5-10 ildən hansı peşələrin prioritet olacağını müəyyən etmək lazımdır. Təhsil imkanları məhdud olan gəncləri o istiqamətlərə yönəltmək olar. Bunun üçün sosial dəstək paketlərinə ehtiyac var. Pulsuz yataqxanalarla təminat, o cümlədən motivasiyaedici təqaüd barədə düşünmək olar. Digər tərəfdən, sahibkarlar, şirkətlər təhsil kredit fondları yaratmaqla özlərinə lazım olan peşə sahələri üzrə gənclərin təhsilinə dəstək verə bilərlər. Həmin gəncləri təhsili bitirdikdən sonra kadr kimi işə cəlb edə bilərlər. Yeni təkcə dövlət proqramları ilə deyil, özəl sektor vasitəsilə də əmək bazasını mütəxəssislə təmin etmək olar".

Nigar HƏSƏNLİ,
"Yeni Müsavat"

Turizm bölgələrimizdə sürüşmə təhlükəsi Gürcüstan faciəsinin doğurduğu sual

Qonşu Gürcüstanın Oni bələdiyyəsində, Şovikurort zonasında torpaq sürüşməsi nəticəsində həlak olanların sayı 18-i ötürüb. Axtarışlar hələ də davam edir. Ölənlər arasında uşaqlar da var. Ölkədə bir günlük matəm elan olunub. Təəssüf ki, 18 yaşlı bir azərbaycanlı qız Samirə İsayeva da faciənin qurbanı olub. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Gürcüstanın Baş naziri İrakli Qaribaşviliyə başsağlığı verib. Bəllidir ki, turizm Gürcüstanın əsas gəlir sahələrindən biridir. Baş vermiş olay, yəqin ki, bu sektora öz neqativ təsirini göstərəcəkdir.

Azərbaycanda da bir neçə turizm bölgəsi var. Bəs həmin yerlərdə sürüşmə təhlükəsi olan ərazilər varmı? İnsanlar nəyə diqqət etməlidir?

Ekoloq-seysmoloq Ənvər Əliyev mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a dedi ki, sürüşmə yağıntılardan sonra baş verir: "Səbəb olmadan avqust ayında sürüşmə ola bilməz. Gərək bu yağıntı yağsın, yerin dayanıqlığını da götürmüş ola. Antropogen amillər yerin dayanıqlığını itirən əsas amildir. Yağın kimi oranı sürüşdürür. Amma bununla bərabər süxurlardan

da çox şey asılıdır. Su keçirən süxurlardsa, o ərazi sürüşəcəkdir. Ona görə də hidrogeoloji tədqiqatlar aparılmalıdır, yeni yerin süxurunun tərkibini öyrənmək vacibdir. Yol infrastrukturunun hazırlanmasında diqqətli olmaq lazımdır. Ağsu tərəfdə dəfələrlə dedik ki, yüzlərlə belə süxurlar var ki, onlar yumşaq tərkiblidir, altında lillər var. Yağış yağdı kimi onlar uçub getdi. İndi o yolu yenidən çəkirlər. Halbuki 20 il əvvəl demişdim ki, bu yolu yuxarı çıxarın. Deməyim odur ki, tədqiqat işlərinə diqqət etmək lazımdır. İnfrastruktur layihələri həyata keçirilən zaman süxurların istiqamətinə də fikir vermək lazımdır. İkinci də, Gürcüstan yağıntı çox düşən yerdir, bura Azərbaycan ərazisindən daha çox yağıntı düşən yerdir. Gürcüstanla Azərbaycan, Kür-Araz ovalığı ilə Kolxida ovalığının arasında bir dağ sistemi var, Qış dağları, 5026 metr hündürlüyü var. Onlar qoymur ki, nəm çuxurların havaya axını gəlsin. Rütubət onların qarşısını kəsdiyinə görə

həmin o Kür-Araz dağ arası çökəkliyə daha çox rütubət düşür. Ona görə də orada sürüşmənin olma ehtimalı daha yüksəkdir. Bizdə o cür sürüşmə inanmıram olsun. Gərək dayanmadan yağış yağsın ki, yerə hoba".

Ekoloq əlavə etdi ki, Lənkəran zonasına da heç Gürcüstana düşən yağıntının yarısı düşmür: "Lənkəran düşən yağıntının miqdarı 1600 mm, Gürcüstana isə 6300 mm-dir. Azərbaycan ərazisində güclü yağıntılar yazın axırı, yayın əv-

vəlində olur. İndi o dövr qurtarıb. Yağsa da, tez bir zamanda quruyur. Amma hər halda bütün infrastruktur layihələrində, xüsusilə də digər tikintilərdə bu süxurların tərkibinə, onların yaxın istiqamətində aparılan tədqiqat işlərindən sonra bərkitmə işlərinə də diqqət edilməlidir".

Azərbaycan Turizm Agentlikləri Assosiasiyası sədrinin müşaviri Müzəffər Ağakərimov mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a dedi ki, Azərbaycan turizm agentlikləri təşkilatları daxili turizm turistləri göndərməmişdən qabaq o ərazinin ekoloji, coğrafi vəziyyətini yaxşı öyrənirlər: "Bizim turizm şirkətləri təcrübəlidir. Başqa ölkələrdə nələrsə baş verir, təbii ki, biz buna şərh verə bilmərik. Amma bizim turizm şirkətləri bilir ki, hansı marşrutlar daha risklidir, daha təhlükəsizdir, o marşrutlarla turistlərə xidmət edirlər və göstərilir. Hətta marşrutlarda proqramlar tərtib olunanda bunlar hamısı nəzərə alınır. Bizdə çox təcrübəli turizm işçiləri var ki, onlar bilir ki, Qəbələ, Şəki, Qusar, Quba dağlıq zonalarıdır və təhlükəsizlik qaydalarına riayət edirlər. Həm də turistləri göndərməmişdən əvvəl onlarla marşrutları işləyir və aparılır. Bundan başqa, sığorta işlərinə baxılır. Mütləq bütün turistlər sığortalanmalıdır. Sığorta onların təhlükəsiz, sağlamlığı üçün ilk mühüm amildir. Bütün bu işləri nəzərə alıb işimizi qururuq.

Yeni kor-koranə turist göndərmirik. Bütün zonalar işlənilib, marşrutlar üzrə hazırlanıb. Hətta turizm qurumlarının nümayəndələri də orada fəaliyyət göstərir. Arzu edirik ki, bizdə belə hadisələr olmasın. O cür riskli zonalara biz turist göndərmirik".

Milli Geoloji Kəşfiyyat Xidmətinin rəisi Əli Əliyev jurnalistlərə açıqlamasında bildirdi ki, Azərbaycanda 99 lokal sürüşmə sahəsi var. Ancaq bunların 42-də aktivləşmə ola bilər ki, həmin sahələrdə də monitorinqlər aparılır: "Ümumi götürüldükdə hazırda ölkədə sürüşmə zonalarında ciddi aktivlik müşahidə olunmur. Azərbaycanın sürüşmə zonalarında vəziyyət nisbi stabildir. Bir müddət əvvəl Siyəzəndə sürüşmə olmuşdu. Hazırda həmin ərazidə aktivlik yoxdur. Abşeronun sürüşmə zonalarında yalnız Masazır və Nübar yaşayış massivində zəif dislokasiyalar var. Bakının Bayıl qəsəbəsində aparılan müşahidələrə əsasən deyə bilərəm ki, həmin ərazidə heç bir dəyişiklik və gərginlik yoxdur." Xidmət rəisi deyib ki, bu gün əsasən cənub bölgəsində monitorinqlər aparılır: "Cənub zonasında lokal sürüşmələr qeydə alınır. Yardımlı-Masallı yolunun sağ çiyində qırılıb düşmə var. Yağışların mövsümi xarakterli artmasıyla sürüşmə proseslərində zəif aktivlik baş verə bilər".

Afaq MİRAYIQ,
"Yeni Müsavat"

ÜS AVAT

Son səhifə

N 136 (8272) 8 avqust 2023

A
V
Q
U
S
T

Stresdə olarkən çəkinizə belə nəzarət edin

Stresin bədən çəkisinə ciddi təsiri var. Bu, bəzi şəxslərdə çəki almaq və ya tam əksi arıqlamaqla nəticələnə bilər. Stres altında olduğunuz zaman yemək verdişləriniz dəyişir. Bəzilərində iştahsızlıq, bəzilərində isə yemək istəyi artır. Bu da təbii olaraq çəkiyə təsir edir.

İdmanla məşğul olun

İdman etmək iki fərqli şəkildə çəki verməyinizə kömək olacaq. Birincisi, bədən hərəkətdə saxlayır, ikincisi isə, stres səviyyəsini azaltmağa kömək edir.

Qidalanmaya diqqət edin

Yemək verdişlərinizi nəzarət altında saxlayaraq çəki almağın qarşısını ala bilərsiniz. Sadə qida gündəliyi və qeydlər apararkən sağlam olmayanları fərqli bir rəngdə yazmaq bütün zərərli qidaları, xüsusən cips kimi məhsulları istifadə etməzdən əvvəl iki dəfə düşünməyinizə səbəb olacaq. Karbohidratların və yağların sizi xoşbəxt etməyəcəyini xatırlayacaqsınız.

Prioritetlərinizi təyin edin

Stres altında olduğumuz zaman davranışlarımız haqqında çox düşünə bilmərik. Bunu sistemli hala salaraq qida, iş və vacib olan önceliklərinizi düzgün şəkildə edə bilərsiniz.

Yeməkdən əvvəl dəridən nəfəs alın

Nəfəs almaq düşünmədən etdiyimiz bir şeydir. Dərindən nəfəs almaq isə sakitləşdirici təsir göstərərək stres hormonlarının səviyyəsini azaltmağa kömək edir. Hər yeməkdən əvvəl bir neçə dəfə dərin nəfəs almaq sakitləşməyinizə kömək edəcək.

Stresi azaldacaq fəaliyyətlərə yer verin

Yaxşı bir kitab, isti içki və sakit musiqi ilə keçirdiyiniz bir neçə saat stresin bədənə təsirini və yemək istəyini azaldacaq. Yoqa və meditasiya kimi mənəvi məşqlər də streslə mübarizədə çox faydalıdır. Stresdən qaçnaqlanan çəki nəzarətinin ən təsirli həlli onun aradan qaldırılmasına yönəlməkdir.

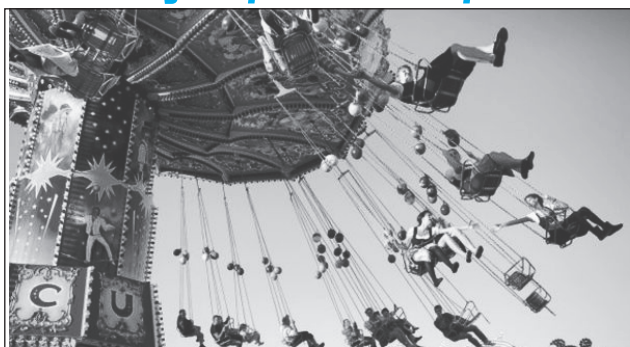
Yatmadan 1 saat əvvəl süd için

Çoxları rahat yata bilməməkdən, yuxusuzluqdan, gecələr tez-tez oyanmaqdan şikayət edir. Yuxu pozuntusunu yaradan səbəblər arasında qidalanma birinci yerdədir. Belə ki, gün ərzində yediklərimiz yuxu rejimini tənzimləyir. İnsan sağlamlığı üçün yuxu ən önəmli faktordur. Yetəri qədər yatmaq yaşlanmanı sürətləndirir, ürəkdə problemlər yaranır. Bir sözlə, sağlamlıq üçün ciddi problemlər yaradır. Mütəxəssislər yatmadan 5 saat əvvəl tərkibində kofein olan heç bir qidanın qəbul etməməyi tövsiyə edir.

Əgər axşam yeməyində olacaq. Eyni zamanda yatılıf qidalar və tərəvəzlər yeməkdən 1 saat əvvəl süd için. seniz, yuxu rejiminiz yaxşı Onun tərkibindəki vitaminlər

Fransada gənc yelləncəkdən yıxılıb öldü

Fransanın cənubundakı Aqd kommunasındakı əyləncə parkında attraksionlardan birində baş verən qəza nəticəsində bir nəfər ölüb, bir nəfər isə yaralanıb. Məlumatla görə, hadisə 60 metr hündürlükdən yıxılmağı imitasiya edən attraksionda baş verib. Bildirilir ki, ölən 17 yaşlı gənkdir. 19 yaşlı qız isə yelləncəkdən yıxılaraq çoxsaylı xəsarətlərlə xəstəxanaya yerləşdirilib. Polis, parkın direktoru da daxil olmaqla, dörd nəfəri saxlayıb. Fəacənin mümkün səbəbi attraksionun qaydalar pozularaq güclü külək şəraitində işləməsidir.

Rusiyada nağıl və dastanların federal reyestri yaradılacaq

Rusiyada “qeyri-maddi etno-mədəni irs obyektlərinin” federal reyestrinin yaradılması nəzərdə tutulur. Bu barədə ölkənin baş naziri Mixail Mişustin fərman imzalayıb. Reyestr nağıllardan, dastanlardan, rəqslərdən, ayinlərdən, adət-ənənələrdən ibarət olacaq. Siyahıda bu və ya digər obyektin mənşəyi, mövcud olduğu ərazi, orijinal ənənəvi mədəniyyətin daşıyıcıları və qoruyucuları haqqında məlumatlar əks olunacaq. Reyestrin operatoru Rusiya Mədəniyyət Nazirliyi olacaq.

yuxuya çox təsir edir. “Fast food” və hədsiz yağlı qidalar orqanizm üçün zərərli olduğu qədər, yuxu sisteminin pozulmasına da səbəb olur. Bu cür yeməkləri çox sevirsinizsə, ən azından axşam saatlarında yeməyin.

Axşam vaxtı tərkibində protein olan qidalardan da uzaq durun.

İnfeksiya xəstəlikləri olanlarda yuxusuzluq problemi çoxdur. Buna görə də həkimə müraciət edib, infeksiya xəstəliyiniz olub-olmadığını da müəyyənləşdirin.

“Barbi”nin dünya üzrə gəliri təəccübləndirdi

Bu yaxınlarda “Barbi” filminin dəki rolu ilə müzakirələrə səbəb olan Marqo Robbi filmə həddindən artıq qiymət verdiyini etiraf edib. Belə ki, o, filmin təqdimat mərasimindəki çıxışı zamanı studiyaya böyük gəlir - bir milyard dollar vəd edib. Lakin bu günlərdə məlum olub ki, aktrisanın özünün belə inanmadığı proqnozu reallaşmış. Film iki həftədən bir qədər çox müddətdə dünya kinoprokatında bir milyard dollar toplayıb. “Barbi” filminin rejissoru Qreta Qerviq də ekran işi sayəsində tarixə düşüb. O, filmi bir milyard dollar qazanan ilk qadın olub. Qeyd etmək lazımdır ki, məşhur gəlinciyin hekayəsindən bəhs edən film bir çox ölkələrdə tamaşaçılar tərəfindən maraqla izlənilir.

Bunları bilirsinizmi?

- * Çində uşaqlar anadan olduğu andan 1 yaşında sayılırlar.
- * Sinqapurda sakkız çeynəmək və ya saxlamaq qadağandır.
- * Coca Cola hazırlanarkən rəngləndiricidən istifadə edirlər, əls rəngi yaşılıdır.
- * Saat icad edilməmişdən əvvəl müəyyən bir vaxt ərzində yanmaya hazırlanmış şam saatları var idi. Zəng qurmaq lazım olduğu zaman şama iki tərəfdən mix keçirilir, şam o səviyyəyə qədər yanır və mixlər bir-birinə dəyərək səs çıxarırdı.
- * Əgər baharatlı bir şey yedikdən sonra bir çay qaşığı şəkər yesəniz, o sizin hərəkətinizi azaldacaq.
- * Dalğıcıların üzərindəki su qırmızı və sarı işığı filtrləyərək hər şeyin mavi tonda olmasını təmin edir. Süni bir işıq qaynağıyla dalmıq isə su altının gerçək rənglərini görməyinizə təmin edə bilər.
- * Almaniyada bir çox qocalar evinin önüdə yaşlı vətəndaşların qaçıb getməsinin qarşısını almaq üçün saxta dayanacaqlar var.
- * Filler bellərindəki dəri qırıqlıqlarını ağcaqanadları öldürmək üçün istifadə edirlər.
- * Paraqvayda hər iki tərəfdə qeydə alınaraq qan bağışlamaq üçün duel etməkləri sərbəstdir.
- * Bir qurtum dəniz suyunda milyonlarla bakteriya, yüz minlərlə bitki mənşəli plankton və on minlərlə heyvan planktonları mövcuddur.

Soyuq duşdan istifadə etmək daha faydalıdır, ya isti?

Fərqli vaxtlarda duşdan axan suyun müxtəlif temperaturda olmasını istəyirik. Bu, daha çox fiziki və mənəvi vəziyyətimizdən asılıdır. Bəs hansı duşun sağlamlığa daha çox faydası var?

Soyuq duş sizi xəstələndirə bilər, isti duş isə qaşınma yarada bilər. Ancaq bu prosedurların hər ikisinin öz üstünlükləri var, bunlardan ağıllı şəkildə istifadə etmək lazımdır.

Qəbul etdikdən sonra bədənə təsir duşdakı temperaturdan asılıdır. İsti su rahatlaya bilər, soyuq su isə bədən istiliyini tərəvətləndirə və aşağı sala bilər. Duş müxtəlif hallarda kömək edə bilər, lakin onun temperaturu ağıllı şəkildə seçilməlidir.

Sürətli soyuq duş rahatlatıcı görünməsə də, isti duşdan daha çox sağlamlığa fayda verə bilər. Birincisi, soyuq duş ayaqlığı artır və hətta əhvalınızı yaxşılaşdırma bilər.

İsti duş daha çox yönlü görünə bilər, lakin dermatoloji nöqtəyi-nəzərdən onun üstünlüklərindən daha çox mənfi cəhətləri var. Xüsusilə ekzema kimi xroniki bir xəstəliyiniz varsa, isti duşlar dərinizi quruda bilər. Bundan əlavə, isti duşlar dərinizin qaşınmasına səbəb ola bilər, çünki bu, hüceyrələrin histamin buraxmasına səbəb olur. Bununla belə, isti su əzələləri rahatlaşdırmaq üçün yaxşıdır.

Tədqiqatçılar daha əvvəl aşkar ediblər ki, yatmadan əvvəl təxminən azı 20 dəqiqə isti vanna və ya duş qəbul etmək yuxu keyfiyyətini yaxşılaşdırma bilər. Gördüyünüz kimi, müxtəlif temperaturu su prosedurları öz üstünlüklərinə malikdir, buna görə seçim sonda duşdan hansı effekt əldə etmək istədiyinizə əsaslanaraq edilməlidir.

Sevgisini qeyri-adi yolla etiraf etdi

Moskva yaxınlığındakı bir kişi sevgisini qeyri-adi yolla etiraf edib. Görüntülər sosial şəbəkələrdə yayılıb. O, Kaşirski şəhər rayonunun Koristovo kəndi üzərində paraplanla uçub. Uçuş aparatının korpusuna üzərinə “Səni sevirəm” yazısı olan plakat yapışdırılıb. Mesajın müəllifi və tam olaraq kimə ünvanlandığı məlum deyil.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Redaktor:
Elşad MƏMMƏDLİ

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

“Yeni Məmmədli”-in kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib, “Azərbaycan” nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Sifariş: 2039

Lisenzia N: B 114
SAYI: 1.500